

RODNA GRUDA

REVIJA SLOVENSKE IZSELJENSKE MATICE

1 ■ JANUAR ■ 1964

RODNA GRUDA

ZIMA VRŠCAJ

Naj vam prinaša Rodna gruda mnogo veselja in spominov

MITJA VOŠNJAK

Dragi rojaki!

M. ŽVOKELJ

Naj se vam želje izpolnijo

VERA VALENCI

Podajva si roki

Izseljenski časopis o obisku predsednika Tita v ZDA

Po domači deželi

JOŽE VETROVEC

Sreče obilo — malčkov število

JANA MILČINSKI

Mladi na deskah, ki pomenijo svet

M. GRČAR — N. MAURER

Mladina v Ljubljani je dobila Pionirski dom

Mladinska knjiga za vas

JOZE SMIT

Zivljenju

NEŽA MAURER

Bela samota

FERI ŽERDIN

Otroci berite

PAVLE ZIDAR

Blejski robinzoni

Vrabčki

Naši ljudje po svetu

Vprašanja in odgovori

IVAN TAVČAR

Visoška kronika

SLIKA NA NASLOVNI STRANI:
I. BERVAR

Ljubljancanka
Katja Levstik se lepo uveljavlja kot pevka popevk

SLIKA NA DRUGI STRANI OVITKA:

Na Pohorju (foto: Jože Gal)

ILUSTRIRANA
REVIJA
SLOVENSKE
IZSELJENSKE
MATICE
V
LJUBLJANI

Rodno grudo izdaja Slovenska izseljenska matica v Ljubljani. Izhaja dvanajstkrat na leto. Letna naročnina za prekomorske države je 4 dolarje. Poština plačana v gotovini. Ureja uredniški odbor. Glavna urednica

ZIMA VRŠCAJ

Uredništvo in uprava: Slovenska izseljenska matica. Ljubljana, Cankarjeva 1/II Rokopisov in slik, ki jih nismo naročili, ne vračamo. Cekovni račun pri Komunalni banki 600-11/608-51

Slovenija je privlačna tudi pozimi. Na Pohorju vabijo številna nova smučišča na terenih, ki ustrezajo najtežjim zahtevam mednarodnih pravil. Poleg domačih turistov zlasti radi obiskujejo Pohorje izletniki iz Gradca. Letos pozimi vozijo iz Gradca ob sobotah in nedeljah posebni avtobusi izletnike na Pohorje. Bled in Bohinj sta ob novem letu sprejela prve goste. Tudi v Gornjesavsko dolino je letošnja sezona prinesla številne novosti: nova smučišča v okolici Kranjske gore, ki je nedavno dobila nov moderen hotel »Prisank« in motel. Že v začetku januarja so bila v Kranjski gori oddana vsa prenočišča; rezervirale so jih predvsem tuje turistične agencije. V Kranjski gori in Ratečah so za izletnike uvedli izlete s kmečkimi sanmi, vožnje s taksi kombijem — za tuje turiste na željo tudi preko meje v Trbiž, Beljak itd. Kaj pa na Dolenjskem. Tončkov dom na Lisci pri Sevnici, Dom pri Gospodični na Gorjanjih, Dom na Mirni gori bodo vsi zimo sprejemali goste pod svojo gostoljubno streho. Pa Notranjci? Lepa in znana so smučišča pri Livku, Lokvah in na Črnem vrhu nad Idrijo. Po videmskem sporazumu obiskujejo v zadnjih letih te kraje v velikem številu tudi nedeljski izletniki iz obmejnih krajev Italije.

DOBRODOŠLI
ROJAKI
PRI NAS!

Želite v počitnicah, ki jih boste morda preživeli v rojstni domovini, stanovati v prijetnem hotelu izven mestnega vrveža?

Potem poiščite naš novi hotel

ILIRIJA

ki je v oddaljen od strogega centra komaj dva kilometra. Leži ob Celovški cesti pod Šišenskim hribom, kjer se boste poleti v miru sprehodili, pozimi pa boste lahko kar z okna gledali smučarske skoke.

Lastniki avtomobilov imajo v hotelu na razpolago garažo za trideset avtomobilov, pred zgradbo pa dovolj parkirnega prostora. Če nimate svojega vozila, se boste pripeljali k nam s trolejbusom, tretja postaja iz centra mesta.

Dolčas vam tudi v Šiški ne bo, saj je poleg hotela kino, v hotelu pa snack-bar, restavracija z odlično kuhinjo in prvi ljubljanski zimski vrt, ki ga poleti razširimo v teraso s prekrasnim razgledom.

Hotelske sobe so moderno opremljene in v njih boste našli vse udobje.

Se priporočamo

HOTEL *Ilirija*

LJUBLJANA — CELOVŠKA CESTA 121a

UNION

1964

GRAND
HOTEL

LJUBLJANA

*želi
srečno
novo*

*leto
vsem
bralcem*

*RODNE
GRUDE*

*zlasti
vsem
našim
izseljencem*

Ob
obisku
Ljubljane,
nasvidenje!

Se priporoča
kolektiv

Grand
hotela

UNION

Ljubljana,
Miklošičeva
cesta

Gostinsko podjetje

ŠESTICA

z obratoma:

Restavracija

»ŠESTICA«, Titova 16, in

Samopostrežna restavracija

»EMONA«, Cankarjeva 2

se vsem cenjenim gostom, zlasti pa vsem našim izseljencem, ki ob obiskih domovine obiščejo tudi nas, zahvaljuje in priporoča

Ob tej priložnosti želi našim rojakom po vsem svetu srečno in uspešno novo leto 1964

kolektiv podjetja

»ŠESTICA«

v Ljubljani, Titova 16

Kolektiv

Gostinskega podjetja

Istra

in obrata

**Resljevo
hram**

želi vsem našim rojakom po svetu srečno novo leto 1964!

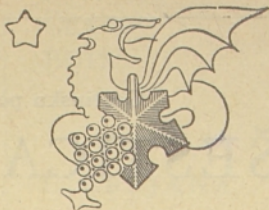
Tiste pa, ki boste letos obiskali rojstno domovino, vabimo, da se oglasite tudi pri nas. Postregli vas bomo dobro in poceni!

Gostinsko podjetje

»ISTRA«

Ljubljana

Ulica Moše Pijada 28

Slovenija vino

dobavlja v vse dele sveta visokokvalitetna sortna vina s področij Štajerske, Primorske, Dolenjske, Istre in Dalmacije

Kvaliteto naših vin potrjuje nekaj najvišjih odlikovanj z mednarodnih vinskih razstav

SLOVENIJA VINO

LJUBLJANA

FRANKOPANSKA 11

Prodajalna: Čankarjeva 6

*Naj vam prinaša
Rodna gruda
mnogo veselja
in spominov
na rodno deželo*

ZIMA VRŠČAJ

Ko pošiljamo prvo številko enajstega letnika Rodne grude našim dolgoletnim naročnikom in bralcem v stare izseljenske naselbine v deželah severne in južne Amerike, v Evropi, Avstraliji, v Egiptu in še drugje, kjer žive in delajo slovenski ljudje, jo pošiljamo hkrati tudi vam, novi naseljenci v evropskih deželah, gradbeni delavci v Nemčiji, rudarji v Holandiji in Belgiji, slovenska dekleta po bolnicah in restavracijah, ter vsem drugim, ki ste se zaposlili kjerkoli v tujini. Odšli ste v svet s podobnimi načrti. Radi bi si prislužili v najkrajšem času to in ono, česar si želite zase osebno in za vso družino. Radi bi si prislužili v najkrajšem času avto ali televizijo, ali stroj, ki ga potrebujete za svojo obrt ali na kmetiji, pa tudi da se malo razgledate po svetu. Največ je med vami takih, ki imate določen načrt. Ko boste ta načrt izpolnili, se boste vrnili v domovino; tako menite, tako ste sklenili, tako želite. Mnogi ste se pridružili tovarišem, ki so že leto ali dve ali še več v tujini, v podjetju, kjer delate. Nagovorili so vas, ko so bili doma na do-

pustu in vas je zamikalo. Zakaj ne bi še jaz pogledal malo v svet, zakaj ne bi še jaz poskusil sreče izven Jugoslavije. Tako ste odšli in v mestu, kjer živite, ste srečali še druge Slovence, Hrvate, Srbe in Makedonce, ki delajo v tovarnah, bolnicah, rudnikih, na železnici in drugod. Na svojih poteh pa ste srečali in ste spoznali naše starejše rojake: ljudi, ki so se izselili iz rodni krajev še pred vojno in so si tam ustanovili družino; tam so tudi ostali. To so naši zvesti slovenski izseljenci iz prejšnjih desetletij, ki jih je pognala v svet drugačna sila. Takrat ni bilo zaslužka doma in življenje je bilo težko. Brezposelnost in brezpravnost delavca je gnala ljudi v tujino. Ljudje so bili prisiljeni, da so odhajali v svet za kruhom. Vse drugače kakor danes, ko vas ne žene po svetu toliko potreba, kot želja po boljšem in naglem, lahkem zaslužku, želja videti svet, želja po lahkem življenju. Koliko se vam vse te želje tudi izpolnijo, veste sami najbolje. Mi vam želimo vse dobro, da bi se vam v celoti izpolnil načrt, ki ste si ga napravili, ko ste odhajali v tujino delat. Želimo pa vam tudi, da bi svoje bivanje in delo v tujini dobro izkoristili za to, da bi se strokovno izpopolnili, da bi pridobili v svojem poklicnem znanju in da bi se naučili jezika. Želimo, da se vrnete domov z boljšim znanjem v svoji stroki in z večjo razgledanostjo. To bo koristilo vam osebno in vaši družini, pa tudi podjetju, v katerem se boste po vrnitvi zaposlili.

Hkrati vam iz srca želimo, da bi se dobro seznanili in povezali z našimi izkušenimi rojaki iz prejšnjih časov, s Slovenci, ki žive v vašem kraju že desetletja, ki imajo svoja društva, ki so ohranili slovensko besedo in pesem kljub dolgoletnemu bivanju v tujini, hkrati pa ohranili zvestobo rodni deželi kljub temu, da žive in delajo v tuji deželi že toliko časa. Nikomur ni v čast, če pozabi na deželo, iz katere izhaja; še manj pa mu je v čast, če deželo, iz katere izhaja, kleveta, zaničuje ali celo rovavi proti njej. Naša domo-

vina Jugoslavija je slavna in močna dežela, ki se je proslavila v preteklosti in sedanjosti s svojo borbo za mir, in njeni sinovi po svetu čutijo ta njen sloves. Nečastno delovanje ali življenje posameznikov ji ne more škoditi. Senca njihovih sramotnih dejanj pada nanje same. Vendar tudi vam ne more biti vseeno, kako žive tovariši, s katerimi živite pri skupnem delu: ali delajo čast sebi, slovenskemu narodu, Jugoslaviji, svojemu podjetju in svojemu kraju! — ali pa nam delajo sramoto.

Pošiljamo vam prvo številko enajstega letnika Rodne grude z željo, da bi vam nudila nekaj tistega, kar pogrešate v tujini: slovenskega branjca, slik o slovenskih in jugoslovanskih krajih in ljudeh, novic o življenju v Jugoslaviji, novic o dogodkih v vaših krajih in v vsej Jugoslaviji, poročila o športu, obvestila o knjigah, ki si jih lahko nabavite, in še mnogo drugega. Za vas bo pa najbolj pomembna rubrika **Vprašanja in odgovori**, v katero boste lahko sami dopisovali oziroma vpraševali uredništvo o vseh težavah, ki jih imate. Uredništvo vam bo odgovarjalo v reviji ali pa tudi pismeno na osebni naslov, če ga boste poslali. Pridno dopisujte in nam sporočajte svoje težave!

Našim dolgoletnim naročnikom in bralcem se ob prvi številki enajstega letnika zahvaljujemo za vsa priporočila in pisma, ki so nam jih pisali z željo, da bi nam izrazili svoje veselje, ki ga imajo z Rodno grudo. Sporočamo vam, da se bomo tudi v bodoče trudili, da vam ustrezemo in da bomo zlasti skrbeli za lepo sliko vaših domačih krajev, ker je to skupna želja vas vseh. Razvoj Jugoslavije vam bomo prikazovali od številke do številke tako, kot vsa leta doslej. Za vaše sinove in vnuke pa bomo spet objavljali prispevke v jezikih, ki jih govorijo. Novost v letošnjem letniku bo Visoška kronika dr. Ivana Tavčarja, nekoliko skrajšana, s slikami in v štirih jezikih. Tudi letos bomo nadaljevali s poukom slovenščine za potomce naših prvih izseljencev, ki govorijo španski ali angleški jezik.

Pošiljamo vam prvo številko v svet z željo, da bi vam prinesla mnogo veselja in spominov na staro domovino.

Dragi rojaki

od koderkoli ste pač že, iz Minnesote, Pennsylvanije, iz Colorada, Illinois, Texasa, Ohia, iz sončne Californije ali od kjerkoli drugod. Vi vsi, ki smo se srečali, za nekaj dni, za nekaj kratkih ur ali morda samo za bežen hip, v Clevelandu, v San Franciscu, v New Yorku, Chicagu, Pueblu, Fontani ali v Pittsburgu, vam vsem iz naše majhne, lepe domovine, ali iz starega kraja po vaše, prijateljski, iskren pozdrav.

Saj ni še dolgo, kar smo bili skupaj, le nekaj tednov je minilo od takrat, za vas je to še manj kakor za nas, ameriška merila so pač večja, višja, daljša kot so naša. Kaj naj bi pomenili kratki tedni, ko je od vašega zadnjega srečanja s starim krajem že nekaj let, da, morda celo nekaj desetletij. Res, vse je, kot bi bilo šele včeraj, vsi čutimo v rokah še tople, krepke stiske vaših rok. Pa se človeku spet zazdi, da je bilo že davno, da bi bil skoro res že čas za novo srečanje, za nov razgovor. Na žalost je vmes Ocean, so tisoči milj in razdalje, ki jih moramo meriti z dnevi. Ker pač ne gre drugače, vam pišem v vašo novo domovino pismo, dozdeva se mi namreč, da bi vam moral povedati še marsikaj. Vsaj nekaj misli, nekaj stavkov in besed, povsem preprostih in prav tako skromnih, a zato iskrenih.

Najprej bi se vam rad zahvalil prav za vse, za vse napore in skrbi takrat, ko ste pripravljali koncerte, za gostoljubnost, kakršno bi le težko našel še kje drugod. Za vse navdušenje, ki ga je slovenska pesem izvalila iz vaših src, za vso ljube-

*Slovenski okteti je najlepše družilo
ki smo ga prejeli iz domovine.*

zen do starega kraja, ki jo zbesto nosite v sebi, za vse prijateljstvo in za bratski sprejem. Za vsak prešeren, razigran nasmeh, za solze, ki so vam tolikokrat zameglile poglede, za sleherni stisk rok. Za vse vam hvala, prav od srca, v imenu naše Izseljenske matice, v imenu našega in vašega okteta, seveda pa ne smem pozabiti, da bi se vam rad zahvalil tudi sam zase.

In potlej? Da, kaj še potem? Morda le to, da smo na vas ponosni. Mi vsi, ki smo vas obiskali! V spominih očasih zadržti srce, ob težkih zgodbah o trpljenju, ki je že za vami. Vzdržali ste, dokazali ste svojo vrednost, nič več niste brezpravni tujci v deželi, ki ste ji dali svoj razum in svoje roke. Skupaj z milijoni drugih ste novemu kontinentu darovali mesta, rudnike, pristanišča in tovarne. Dežela, ki ste jo pomagali graditi, je zdaj vaša prav tako kot je vseh drugih. Svojim otrokom ste tako ustvarjali novo domovino.

Malo nas je, ki govorimo našo lepo slovensko govorico, tu v starem kraju in po svetu, a kolikor nas je, smo grčavi in vztrajni. Res naj ne bo nikogar sram, da smo slovenskega rodu.

Če se ne motim, sem vam v Clevelandu rekel, da ste ljudje posebne vrste, saj ima vsak med vami hkrati kar dve domovini. Morda je res težko, če vlečejo človeka na eno stran spomini, mladost, prelepa pesem, skoraj pozabljen grob na vaškem pokopališču in kdo ve kaj še, na drugo stran pa ga priklepa delo, življenje, otroci, vnuki, znanci, varen dom. A je tudi lepo. Z dvema domovinama je človek vsekakor bogatejši, ne samo zase, pač pa še bolj za druge, saj je postal zanesljiva vez med dvema daljnima, tako različnima svetovoma, saj je postal neznaten delček mosta, ki se pne preko Oceana od dežele do dežele, da bi med sabo zbliževal narode in ljudi.

Nekje prav bežno sem med vami srečal tudi nekatere, ki nimajo ne ene ne druge domovine. Staro so izgubili, nove si niso znali poiskati, misli so se jim pač zapletle v deželo, ki je nikjer več ni in ki je zagotovo več nikdar ne bo. Najbrž jim je težko, pa bi jim zaželel, da bi otipali pod sabo trdna tla in tam ali pa tu pognali vanje krepke korenine. Sicer pa mora vsakdo sam odločati o svoji usodi, da to Slovenci znamo, smo pokazali že tolikokrat.

Te dni prihaja v naše kraje zima, na Pohorju, v pobočjih Julijcev in Karavank leži že prvi sneg. Dnevi so vse bolj kratki, a večeri zgodnji, kakor ustvarjeni so za prijetno kramljanje. Lahko uganete kar sami, o čem bomo modrovali zagotovo največ. V Kapšovi zidnici v Kotu pod semiško postajo, kje za pečjo v zasneženi Dolnji vasi, morda v Koritnici ali pa v krčmi kje pri Mozirju. Da, res, največ o vas. In radi bodo vsi poslušali, da je pri vas v Ameriki slovenske pesmi več kot je v starem kraju, da so vaše klobase še bolj kranjske kot pa so v Ljubljani, da je pehtranova

potica najboljša prav v Clevelandu in da nikjer na svetu ne dobiš enake, pa vse tako naprej. Pri polnih kupicah jeruzalemčana, črnine, cvička ali rebule bomo pripovedovali še marsikaj. Da ste bili z vsem srcem z nami, kadar smo praznovali, da ste bili še dvakrat bliže, kadar nam je bilo težko. Takrat, ko smo se z golimi rokami tolkli za življenje, pa spet pozneje, ko smo stisnili zobe, da bi bilo pri nas tako, kot smo hoteli sami, ali pa znova zdaj, ko se je dogodila katastrofa v bratskem Skopju. O vsem tem bomo modrovali ob večerih, ki bodo zgodnji, dolgi in ledeno mrzli. V zidanicah, za pečjo v kmečki izbi ali za mizo v krčmi pa bo lepo toplo. Morda še najbolj v srcih, saj se nam bo zazdelo, da smo spet z vami.

Še dosti, dosti bi vam rad povedal, a se mudi. Pri Rodni grudi že hite, da vam pripravijo pozdrav za novo leto. Prav zdaj, na koncu starega, na pragu novega, naj njihovim dodam še svoje želje. In pa okteteve, seveda, vseh po vrsti. Vso srečo v novem letu vam želimo, dosti uspehov in še posebej, da bi bili zdravi. Ali pa kar na kratko, vse, kar si kdo želi. Morda se ne bom zmotil, če bom poskušal uganiti vsaj eno vaših najbolj skritih želja? Je res, da bo prav v silvestrovi noči skoraj vsak med vami vsaj za kratek hip pomislil na svoj rojstni kraj?

Vem, še se bomo srečali, kje tu pri nas. Prihajali boste spet iz Ohia, Pennsylvanije, Illinoisa, Minnesote, Colorada, Californije in kdo ve še od kod. Že zdaj se veselimo, ko pomislimo na srečanje. Pa tudi mlade pripeljite s sabo, otroke, vnuke, saj je tu za vse dovolj prostora. Morda se bomo malo teže pogovarjali z njimi, mladi Amerikanci komaj še ali pa sploh ne razumejo več besed domače starokranjske govorice. A nič ne de, saj jim lahko pove vse tudi naša pesem. Naša dežela sama jim bo znala govoriti, kar bodo razumeli vsi. Prepričan sem, da bo med njimi potlej vsak za spoznanje bolj bogat, s sabo v novo domovino bo lahko ponasel košček tihe ljubezni in droben, lep spomin. Naj le ostane most, ki ste ga vi razpeli od dežele do dežele preko Oceana, ki ste z njim krepko povezali med sabo povsem različne narode in ljudi.

Tako, naj bo dovolj. Za danes namreč, zdaj, ob novem letu. Še enkrat, prav na koncu, dosti sreče! In pa seveda bratski, lep pozdrav

vaš

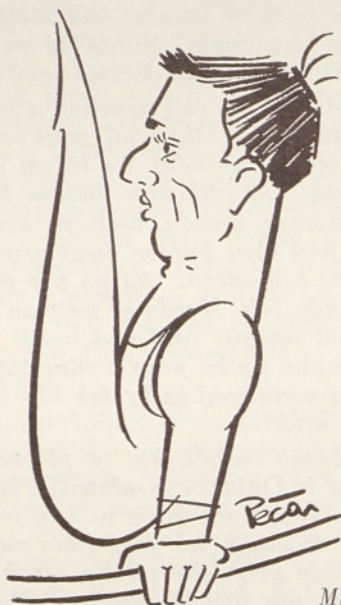
M. Tavrnjak

Ljubljana, pred novim letom 1964.

Naj se vam želje izpolnijo

M. ZVOKELI

Ob Novem letu vedno izbiramo najboljšega športnika leta. Toda ne samo to. Hkrati izberemo tudi desetorico, ki je s svojimi uspehi največ doprinesla k večjemu ugledu slovenskega športa doma in v svetu.

Miro Cerar

Med to desetorico smo izbrali pet športnikov, ki so nam povedali nekaj o svojih stikih z izseljenci, na svojih potovanjih po svetu.

Miro Cerar je že znanec na naših straneh.

»Težko je opisati dogodek iz srečanj z izseljenci,« je rekel. »To je treba doživeti. Ni pomembna vsebina razgovora. Zame je vedno znova doživetje, ko vidim srečne obraze in slišim glas, ki komaj zadržuje solze veselja, ko naši izseljenci po dolgih letih spet slišijo domačo govorico. Zato je moja želja, da bi se v novem letu vsem izseljencem izpolnila njihova želja, da obiščejo svojo domovino.«

Atlet Slavko Špan iz Sevnice, ki se je uvrstil med najboljše tekače na svetu na progi 5000 m z zaprekami, se najbolj spominja svojega teka, zmage in hkrati stika z izseljenci julija 1962 v Helsinkih. V zadnjih metrih napornega teka, ko se je že izčrpan opotekal k cilju, je iznenada izmed množice finskih gledalcev začul v domačem jeziku: »Slavko, daj«. Sam pripoveduje: »Tedaj sem vedel, da ne tečem sam proti vsem. Spremljale so me najlepše želje mojih rojakov na tribunah. In ko sem zmagal, sem vedel, da

Slavko Špan

jih je mnogo, ki bi mi hoteli stisniti roko močno in toplo, kot greje sonce doma. Za novo leto pa tudi želim, da se imajo dobro in da bi se jim izpolnile vse želje.«

Alenka Bernot, ki je s partnerjem Justinom svetovna prvakinja v kajaku, je novinec na lestvici desetorice. Čeprav je že mnogo nastopala v inozemstvu, se najbolj spominja srečanja z rojaki na svetovnem prvenstvu v Dresdenu 1961. »Med vsemi avtobusi, ki so pripeljali tekmovalce v Dresden, je bil naš gotovo najlepši. Kmalu so se okoli njega zbrali naši rojaki in ga občudo-

Alenka Bernot

vali. Bila sem ponosna, da je prav naš voz najlepši. Ko smo se začeli pogovarjati, ni hotelo biti spominov ne konca ne kraja. Posebno veselje je pripovedovati rojakom novice iz domovine, ko vsako malenkost tako željno vpijajo. Zato jim tudi želim za Novo leto, da se imajo dobro in pridejo k nam na obisk.«

Edvard Vecko se prav ta čas mudi na Švedskem in od tam ima najlepši spomin na rojake. V Gotteborgu ga je lani obiskal v hotelu rojak iz Hrastnika, odkoder je tudi Vecko sam.

»Premlevala sva vse znance, skupne in take, ki se jih jaz ne morem spominjati, ker sem premlad. Ko sva se vse pogovorila, sva šla še po mestu. Razkazal mi je vse, kar je mogel, v želji, da se mi oddolži za novice iz rojstnega kraja. Zame pa je bilo največje veselje, da sem ga videl srečnega, ko je spet doživljal domači kraj.«

Edvard Vecko

Ivo Danev, najboljši jugoslovanski košarkar, je prepotoval že dobršen del sveta. Povsod se je srečal z našimi rojaki. Nekje osebno, drugod jih je spet samo slišal. Veliki in mali stadioni od Južne Amerike do prednje Azije so polni ljubiteljev te dinamične igre. In med temi so tudi naši rojaki.

»Težko je povedati, kaj pomeni na tujem, ko med navijanjem za nasprotnika iznenada slišiš domač glas, ki te vzpodbuja. Prava rešitev in opora! Zato želim, da bi nas naši rojaki vedno spodbujali in nam dajali moči v tujini. Ko pa bodo sami potrebovali nekaj svežih domačih moči, naj se le oglasiojo v svoji domovini!«

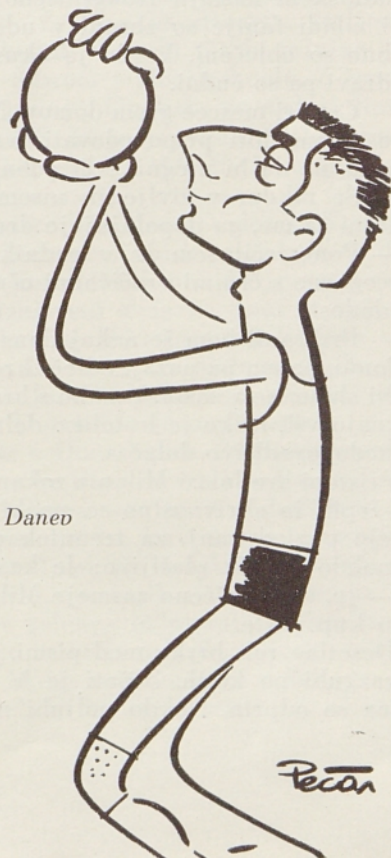
*

Traveling abroad, five of our best Slovenian athletes, European and world champions, met quite a few of our compatriots. They say they can

never forget our people abroad many of whom were moved to tears when they heard the first vernacular word in years and news from their native country. To all of these as well as to those they have not met yet the undersigned athletes wish a happy New Year 1964 and a pleasant meeting on their native soil: Miro Cerar, gymnast from Ljubljana, Slavko Špan, steeplechaser from Sevnica, Alenka Bernot, world champion in kayak paddling from Ljubljana, Edvard Vecko, world champion in table tennis, and Ivo Danev, the best Yugoslav basketball player.

*

Cinco de los mejores deportistas eslovenos, quienes son portadores de títulos mundiales y europeos entre los campeones, se han encontrado a menudo en sus competencias por el mundo con nuestros compatriotas. A todos les ha quedado como imborrable recuerdo, las conversaciones que tuvieron con nuestra gente en el extranjero, quienes apenas podían contener sus lágrimas de felicidad al escuchar después de largos años la palabra hogareña y las noticias de sus lugares natales. Para todos ellos y también para aquellos con los cuales no se han estrechado, les desean un feliz año nuevo 1964! y un feliz reencuentro en nuestro suelo natal: Miro Cerar, gimnasta, de Ljubljana, Slavko Špan, atleta de Sevnica, Alenka Bernot, campeona mundial de kayak, da Ljubljana, Eduardo Vecko, campeón mundial de pign-pong e Ivo Daneu, el mejor basquetbolista yugoeslavo.

Ivo Danev

Dieter Gratzl, vnuk našega prijatelja rojaka Čečina iz Homberga rad obiskuje dedkovo rojstno deželo

Med našimi v Porurju in Porenju

Naši rojaki po evropskih državah so delavni prijazni ljudje. Ohranili so materin jezik in domače navade. Slovenci, ki so odšli v tujino pred mnogimi leti in novejši izseljenci se vse bolj zблиžujejo. Iz medsebojnih prijateljskih odnosov je zlahka razbrati njihovo skupno misel: Podajva si roki, saj sva sinova iste domovine!

Z rojakom Martinom Kinkom sva na obisku v rudniškem naselju Dongratschof v Repelenu. Naši mladi fantje so zbrani v udobni jedilnici. Skrbno so oblečeni, kosilo je okusno in obilno. Pozdravi pa so čudni.

— Čez tri mesece grem domov. Niti dneva več ne ostanem, hiti pripovedovati Ivan iz Slovenj Gradca, ne da bi utegnil reči dober dan.

— Še nikdar v življenju nisem toliko delal, jama ni za me, ga dopolnjujejo drugi.

— Ponesrečil sem se v rudniku, toži mladi Hercegovec s črnimi vročičnimi očmi. Uničil sem si mladost.

— Prihranil bom še nekaj denarja, saj ni tako hudo, potem pa nazaj, odloči krepak Gorenjc.

Ni slabo, ne z zaslužkom ne s hrano in obleko, priznajo vsi, težko je le toliko delati. In dolgčas je, nedopovedljivo dolgčas.

Pristopi svetlolasi Milan z rokami v napolnjenih žepih in skrivnostno se smehlja. Vsi fantje uprejo pogled vanj, za trenutek utihnejo, nato pa nekdo vpraša plašljivo: Je kaj?

— Je, se sproščeno zasmeje Milan in vrže na mizo kup pošte.

Desetine rok brska med pismi. Precej fantov se razgubi po kotih. Slišati je le kratek ššš... Pisma so odprta. Nekdo poljubi rožnati list, ki

Podajva si roki

VERA VALENCI

Lani je Rodna gruda slavila svoj deseti rojstni dan. Ker želimo, da bi obiskovala revija še več naših domov po svetu, je tovarišica Vera, ki ima na skrbi upravo matičnega tiska, z novinarjem Dela Stanetom Lenardičem obiskala nekatere naše naselbine v evropskih deželah. Poleg novih naročnikov in prijateljev Rodne grude in Izseljenskega koledarja je prinesla s seboj tudi številne vtise in fotografije s srečanji z našimi ljudmi.

ga je popisala roka ljubeče žene. Drugi s prsti ustavlja v kotičku oči solzo, ki hoče zdrkniti na materino pismo... Pismo začenja z besedami: Zakaj si odšel, sin moj?

Prav tako je pisala mati pred štiridesetimi petdesetimi in več leti Jožetu, Francetu, Mihi in še stotinam sinovom, ki so odšli v svet po večji kos kruha. Toliko lačnih ust je bilo pri hiši, hlebec pa tako majhen in tenak in tako črn.

— Si bil lačen doma Milan, Slavko, Joco, da si prišel kopat premog v Westfalijo, vprašuje fante Martin Kink, ki že šestdeset let živi v Hombergu.

— Ne, ne! Odgovori so odločni. Ali rad bi imel...

Vsak od njih bi rad nekaj imel; motor, avto, televizijo, moderno stanovanje, kupe lepih oblek. Rad bi imel tisto, kar mu domovina ni mogla kar danes ali jutri dati.

Jože, France, Miha so nekoč prišli na tuje po kruh, Milan, Slavko, Joco so prišli po avtomobil.

Naši prijatelji Martin Kink in zakonca Zupanc v Hombergu, Nemčija

Rojak Kink je trideset let hodil peš z očetom na delo od Homberga do rudnika v Möersu pa še nima avtomobila. — Bil sem po vojni že šestkrat v Jugoslaviji, pravi Kink, pa sem videl kupe belega kruha in številne avtomobile.

— Nič ne bo škodilo fantom, če so malo pogledali v svet, pravi njihov tolmač Tone. Naučili se bodo krepko delati in štediti.

Fantje pa tožijo, da bi še vse šlo, če bi vedeli kam s prostim časom. Bledolični Štajerc pripoveduje:

— V tujini si sam od sebe odvisen. Ko pridem z dela, ne vem, ali bi pral ali bi legel, ker sem utrujen. Pride sobota, nedelja in ne vem, kam bi šel; pa zavijem v gostilno...

— Nam pa ni bilo nič dolgčas, pove Kink. Imeli smo svoja društva, svoje pevske zборе, dramske krožke, čitalnice. Zdaj je res skoraj vse zamrlo, ker smo ostareli in po večini obremenjeni s težko rudarsko boleznijo silikozo. Zdaj je na vas vrsta, fantje!

Zapuščamo naselje, ki je spričo težkih oblakov postalo še bolj sivo. Prve kaplje dežja se svetlikajo na licih fantov, ki nas spremljajo do glavne ceste. Pristrčno se rokujejo s Kinkom, ki jim obljubi, da jih bo še obiskal.

— Če ne, vas bomo mi poiskali, pravijo fantje. Vas in še druge stare izseljence, da nam boste pomagali narediti življenje lepše.

Rojaki

med holandskimi mlini in dimniki . . .

Nizozemska je redoljubna in čista dežela. Mešta so skrbno urejena. Kraji na podeželju, kjer zemlja le tu pa tam rahlo zavalovi, so kakor vrtovi. Tolikanj opevani holandski mlini na veter so le še redka priča preteklosti in turistična atrakcija. A mlini stoje, njihove velike vetrnice mirujejo kot v protest ogromnim rudniškim dimnikom, ki nenehno bruhajo svoj črni ogenj.

Holandci znajo tudi v rudarskih naseljih urediti prijetna bivališča. Naselje Nievelsten v Eigelshovnu s svojimi ličnimi nizkimi hišami, v katerih so udobne, čiste sobe za rudarje ter moderna kuhinja in restavracija, obdana z zelenicami in športnimi igrišči, je podobno počitniškemu kraju.

Tja nas je popeljal naš znanec Franc Anderluh, dolgoletni predsednik »Edinosti«. Tudi v naselju ga poznajo, spoštujejo ga v upravi, radi ga imajo fantje iz Jugoslavije. V tem naselju je precej Dalmatincev pa tudi nekaj Slovencev.

— Dolgčas nam je, pravijo fantje. Ta izjava se ponavlja kot refren pri vseh razgovorih z našimi fanti po vseh državah. Za težko delo preje-

Naši fantje v rudniškem naselju Nievelsten med njimi (s klobukom) rojak Jože Kurnig iz Herlena

majo dober zaslužek, a manjka jim družabnega življenja in teži jih občutek, da so tujci.

— Nepopisno smo veseli, da ste prišli iz Jugoslavije pogledat, kako živimo, pravi Ivo. Povejte, prosim, kako je doma!

Branko vzhičeno nadaljuje:

— Nas boste še marali, ko se vrnemo?

Šime prosi: Pošljite nam časopise, knjige, čim več vsega iz domovine! Radi bi slišali domače pevce, muzikante, gledali domačo folkloro, športnike! Poglejte, kakšni nogometaši smo!

In že se na sončnem dvorišču znajde žoga, fantje se razgibajo za nekaj minut. Padeta dva gola in potem so spet vsi okrog nas, da bi jim še in še pripovedovali, kako je doma.

A čas beži. Že smo na drugem, tretjem in naslednjem obisku. Najprej v sobi tajnika »Edinosti« Albina Šibreta v Heerlerheidu. Z ženo sta zatopljena v branje. On lista po zadnji številki RODNE GRUDE, ki je pravkar prišla, žena, ki je doma iz Like, prebira MATICO, revijo Hrvatske izseljenske matice.

Enainosemdesetletni Josef Videc v Waubachu se ob našem polurnem obisku pomladi za dvajset let. To je dobrodušni mož, ki je vsa leta bil prizadeven društveni delavec, mož s košatimi, navzgor zavihanimi brki in smejočimi se očmi.

— Lepo je, da nas stare niste pozabili, pravi Videc. In prav je, da mislite tudi na naše novodošle rojake. Domovina je mati vseh.

Pohitimo še v Hoensbruck. Zveznega predsednika društva »Sv. Barbara« Ivana Baniča in nekatere člane odbora smo našli v društveni dvorani. Trda tema je že, ko trkamo na vrata.

— Kar noter! zakliče nekdo. Kako dobro dé domače povabilo na tujih tleh. Prostrana dvorana je vsa v zelenju in pisanih trakovih, med katerimi visijo težki grozdi. Za »Vinsko trgatev« pripravljajo. Možje so zatopljeni v delo, tu je še treba zabiti žebelj, tam pričvrstiti luč, oštevilčiti

Pri Demšarjevih v Sallauminesu. Vsa družina je zelo aktivna v Združenju Jugoslovanov v severni Franciji. Na sliki zadnja na desni avtorica članka Vera Valenci

sedež in še to in ono. Pa bo v nedeljo spet veselo, ko se bo zbralo stotine Sovencev! Zapeli in zaplesali bodo po samih domačih vižah. Ob dobri kapljici se bodo pogovarjali o domačih krajih in kovali nove načrte, kako čim večkrat in čim lepše v tujem kraju pripraviti domače veselje.

Prav gotovo so na tej zabavi, kakor na drugih številnih prireditvah, ki jih organizira društvo, navzoči tudi naši mladi izseljenci. Saj ima »Sv. Barbara« samo v holandskem Limburgu kar štiri društva in si ob agilnosti gotovo želi pomladiti svoje vrste.

Od Pariza do Merlebacha

V rudarskem samskem bloku blizu Merlebacha se pozno zvečer vzpenjata po stopnicah dolgi, suhi postavi.

— Naju bodo sprejeli? zašepeta prvi.

— Poskusiva, odgovori še tišji glas.

— Od Pariza do Merlebacha, vzdihne prvi.

Naša fanta sta. Pobegnila sta iz domovine. Eden zato, ker je hotel ubežati kazni za kriminalno dejanje, drugi zato, ker je verjel prvemu, da se v inozemstvu zlahka zasluži. Dober teden sta se potepala po Parizu od bleščečega centra do umazane periferije, od sumljivih lokalov in barak, kjer se zbirajo begunci, do samostanskih zavetišč, kjer dajejo brezdomcem hrano. Lahkega zaslužba nista našla. Zvedela sta, da v pokrajini Moselle v številnih rudnikih dela precej naših ljudi. Novo upanje. Šla sta na pot, skrivaje se po vlakih brez vozne karte do Merlebacha. To je bilo težko potovanje pa sta sklenila, da v Merlebachu začneta pridno delati. V rudniku pa ju brez dokumentov niso hoteli sprejeti. Odločila sta se, da pobegneta v Nemčijo. Sledila je kratka, a še bolj nevarna pot. Nemci pa so ju zavrnil. Nikjer nimajo radi potepuhov. Izmučena in lačna sta se vrnila k znanec v Merlebach in zdaj čakata pred stanovanjem.

— Aaa, spet sta tukaj? Stanovalec ju nekaj časa motri neprijetno presenečen, nato pa jima z gibom glave pokaže, naj vstopita. V sobi je toplo, diši po hrani. Fantje so prišli s popoldanske izmene in si kuhajo večerjo. Nekdo si pere srajco, nekdo sloni ob gramofonu, tretji si pripravlja posteljo. Prišlekovi nihče ne pozdravi. Čez čas nekdo porine pred njiju lonec s fižolom in žlici, drugi jima vrže odejo.

— Ali samo za nocoj, pravi, da vesta.

In kaj bo jutri? Jutri bosta fanta spet vzela pot pod noge, brez cilja, s trebuhom za kruhom, kdo ve kam?

V Jugoslaviji sta oba imela dobri zaposlitvi in dom.

— In kaj ste vi imeli, sem vprašala naslednjega dne enega starih izseljencev, ko ste pred štiridesetimi leti zapustili Slovenijo?

— Kmečko bajto, osem bratov in sestra ter službo pastirja.

In še mnogo podobnih primerov so nanizali predvojni izseljenci. Beseda je dala besedo. Pogovor je živahen. Kako ne, saj so zbrani odborniki kar štirih slovenskih rudarskih društev iz Merlebacha in okolice, ki so nosilci kulturno-prosvetnega in družabnega življenja Slovencev v Mosellu.

— Zakaj pa ne bi vsi skupaj delali, zakaj se ne bi združili, sproži pametno misel Adamič iz društva »Slavček«. V edinosti je moč.

— S skupnimi močmi in sredstvi bi naše delo rodilo večje uspehe, doda Blatnik, predsednik društva »Sava«.

Moltara iz društva »Triglav« meni, da bi združeni lažje dobili in vzdrževali lastno dvorano. Morda bi lahko postavili Slovenski dom, razmišlja Pribošek iz društva »Sv. Barbara«.

Med odborniki, ki živo sodelujejo v razgovoru, je nekaj mlajših obrazov. Izkušeni dolgoletni požrtvovalni društveni delavci bodo z novimi silami nadaljevali pot narodnostnega življenja naših ljudi v Mosellu.

Odborniki Združenja Jugoslovanov v severni Franciji: častni predsednik Jurij Artič, tajnik Ivan Demšar in blagajnik Justin Čebulj si prisrčno nazdravljajo

Izseljenski časopisi o obisku predsednika Tita v ZDA

S posebnim veseljem smo v Jugoslaviji zasledovali obširne članke in komentarje, s katerimi so izseljenski časopisi spremljali obisk predsednika Tita v ameriških deželah, njegove razgovore z ameriškim predsednikom Kennedyjem in njegov govor na slovesni seji Generalne skupščine OZN.

Izseljenski list Jedinstvo, ki izhaja v Kanadi, je v nekaj številkah seznanil svoje bralce o obisku predsednika Tita v ZDA in na sedežu OZN ter objavil glavne odlomke iz predsednikovega govora na seji Generalne skupščine OZN. Zelo obširna poročila je objavil tudi časopis jugoslovanskih izseljencev Narodni glasnik. List je zlasti naglasil, s kolikšnimi častmi so predsednika Tita sprejeli v Beli hiši ter objavil glavne odlomke iz skupnega uradnega sporočila v Washingtonu ter odgovore predsednika Tita novinarjem v Beli hiši po objavi komunikeja. Toplo je pozdravil obisk predsednika Tita tudi izseljenski časopis Lipa, ki izhaja v Buenos Airesu v Argentini.

Obširno je o obisku predsednika Tita v ZDA in na sedežu OZN poročala Prosveta, glasilo Slovenske narodne podporne jednote. V nekaj zaporednih številkah smo zasledili izčrpna poročila o razgovorih v Beli hiši, o zdravicah ter besedilu komunikeja, ki je bil objavljen po uradnih razgovorih med pokojnim predsednikom Kennedyjem in predsednikom Titom. Prosveta je svoje bralce — slovenske izseljence širom ZDA, tudi seznanila z odlomki iz govora predsednika Tita v Generalni skupščini OZN. S posebnim komentarjem je uredništvo Prosvete naglasilo in pozdravilo misijo miru predsednika Jugoslavije in pozitiven prispevek razgovorov med predsednikoma obeh držav k splošnim mednarodnim hoteljem. Dalje je Prosveta tudi izčrpno poročala o priskrbenem srečanju naših izseljencev s predsednikom Titom in njegovo soprogo v New Yorku.

Oktobra lani je bil imenovan za izrednega in opolnomočenega veleposlanika SFRJ v Argentini in izrednega poslanika v Paragvaju Pavle Bojc iz Ljubljane. Studiral je v Ljubljani in nekaj časa tudi na visoki šoli za javno upravo in mednarodne posle v Pittsburghu. Med svojim bivanjem v ZDA je obiskal številne naselbine naših izseljencev. Bil je tudi več let član glavnega odbora Slovenske izseljenske matice.

Romunska vladna delegacija na obisku v Jugoslaviji

Konec novembra lani je prišla na uradni obisk v Jugoslavijo vladna delegacija Ljudske republike Romunije, ki jo je vodil predsednik državnega sveta LR Romunije Gheorghiu Dej. Jugoslovanski in romunski predsednik sta se tokrat že tretjič srečala. Med enotedenskim obiskom v Jugoslaviji je romunska delegacija obiskala Srbijo, Bosno in Hercegovino, Hrvatsko in Slovenijo. Ob zaključku obiska sta predsednik Jugoslavije Josip Broz-Tito in predsednik državnega sveta Romunije Gheorghiu Dej podpisala skupno poročilo o obisku romunske države delegacije v Jugoslaviji in jugoslovansko-romunskih razgovorih. Hkrati sta oba predsednika podpisala sporazum o skupni izgradnji hidroenergetskega in plovne sistema Djerdap, ki bo ustvaril ugodnejše pogoje za razvoj plovbe na Donavi.

Med svojim obiskom v Sloveniji si je predsednik Dej ogledal tudi tovarno »Iskra« v Kranju

Nismo mogli verjeti

Fotografija iz fotoarhiva
»Tovariša«, Ljubljana

Tragična smrt ameriškega predsednika Johna F. Kennedyja je boleče odjeknila po vsej Jugoslaviji. Ob prvih vesteh so naši ljudje onemeli in kar verjeti niso mogli, da tega mladega, simpatičnega moža, ki nam je bil vsem tako blizu kot velik državnik in kot čovek, ni več, da je njegovo srce izkrvavelo pod zločinskimi strelami. Mnogokje v tovarnah so obnemeli stroji, v rudnikih se je pretrgala pesem kompresorjev. V nekem šolskem razredu tam na Dolenjskem so otroci zjutraj stoje vsi resni in tihi pričakali učiteljico. »Pet minut molka za Kennedyja,« ji je eden tiho pojasnil... In kakor pri nas v Jugoslaviji, je Kennedyjeva smrt pustila bolečo sled tudi pri vas — rojaki naše krvi —, ki živite po svetu. To nam več kot zgovorno pripovedujejo vaša pisma, ki jih prejemo od vsepovsod, največ pa iz ameriških dežel.

Vse svetovno časopisje je po smrti Johna F. Kennedyja objavilo številne članke in fotografije iz življenja pokojnega predsednika. Tudi pri nas so listi obširno pisali in objavili vrsto fotografij, ki so nam Kennedyja še bolj približali kot široko razgledanega državnika ter dobrega moža in skrbnega očeta. Objavljamo eno od neštetihih fotografij pokojnega predsednika z družinico, ki jo je imel tako rad.

ZAHVALA AMERISKEGA PREDSEDNIKA JOHNSONA JUGOSLAVIJI

Predsednik Johnson je izjavil, da žalost v ZDA olajša spoznanje, da milijoni ljudi na svetu globoko sočustvujejo v bolečini Amerike. »To spoznanje,« je dodal predsednik Johnson, »je okrepilo našo trdno odločenost, da kot Američani in kot državljani sveta še naprej delamo za mir, napredek in za cilje, ki jim je John Fitzgerald Kennedy posvetil življenje.«

SOŽALJE KOORDINACIJSKEGA ODBORA IZSELJENSKIH MATIC JUGOSLAVIJE

G. Ericu Kocheru, odpravniku poslov ameriškega poslanstva v Beogradu:

»Globoko nas je pretresla vest o tragični smrti predsednika Združenih držav Amerike Johna F. Kennedyja, človeka in državnika, ki si je s svojimi miroljubnimi stremljenji pridobil simpatije vsega miroljubnega človeštva. Prosimo Vas, da sporočite izraze našega iskrenega sožalja družini pokojnega predsednika Kennedyja ter ljudstvu in vladi Združenih držav Amerike.

Beograd, 23. novembra 1963.

Koordinacijski odbor
Izseljenskih matic Jugoslavije
tajnik: Jovan Djajić

Ob dnevu republike je glavni odbor Socialistične zveze Slovenije skupno z rektoratom ljubljanske univerze in Zavodom SRS za mednarodno tehnično sodelovanje priredil sprejem za tuje študente in praktikante, ki so na študiju v Sloveniji. Sprejema se je udeležilo nad 200 študentov. Na sliki podpredsednik glavnega odbora Socialistične zveze Slovenije Ziga Kimovec in rektor ljubljanske univerze prof. dr. Makso Snuderl v pomenku s študenti

Življenjski jubilej našega predsednika

Predsednik Slovenske izseljenske matice, Ivan Regent, je v letošnjem januarju dopolnil osemdeseto leto. Poln delovne vneme in mladostno šegav je naš jubilar, ki ga vsa slovenska javnost pozna in ceni. Še posebno pa je drag primorskim Slovincem, saj je izšel iz njihovih vrst. Delo in iskren, razumevajoč odnos do sočloveka, je bilo vseskozi vodilo njegovega življenja. Vztrajno in neomajno se je zavzemal za pravice delovnega človeka vselej in povsod. Ko je prevzel pred leti predsedstvo pri Slovenski izseljenski matici, je bila to ena izmed zelo številnih njegovih dolžnosti. Toda prevzel jo je rad, saj so naloge matice povezovati z rodno deželo naše delovne ljudi po svetu — tako lepe in vsečloveške. Pod njegovim vodstvom je Slovenska izseljenska matica zelo razvila svojo delavnost.

Ob Regentovem lepem življenjskem jubileju številnim čestitkam pridružujemo tudi svojo. V imenu odbornikov matice, uslužbencev in naših rojakov, ki jih je Slovenska izseljenska matica povezala v eno samo veliko družino, Ivanu Regentu toplo čestitamo in želimo še mnogo let v zdravju in še novih delovnih uspehov.

Slovenska izseljenska matica

Skupščina sprejela plan za leto 1964

V vseh organih zvezne skupščine (v raznih odborih in zborih) in v republiških skupščinskih organih so bile v decembru obširne razprave o družbenem planu za leto 1964. O predlogu tako zveznega kot republiških planov so razpravljali tudi organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva, sindikati, stalna konferenca mest in druge, ki so dali vrsto zdravih pobud in predlogov.

Značilno tako za zvezni kot republiški plan SR Slovenije je nadaljnja rast in krepitev gospodarstva. Tako bo po planu proizvodnja v letu 1964 porasla napram letu 1963 za 12 %, industrijska proizvodnja za 11 %, kmetijska proizvodnja v družbenem sektorju pa kar za 26 %. Celoten plan usmerja vsa podjetja in organizacije v čim bolj racionalno gospodarjenje, čim boljše izkoriščanje kapacitet ter v dvig produktivnosti dela (porast za 8 %). Značilnost plana za leto 1964 je tudi v tem, da bo ukinjen prispevek na izredni dohodek. Tako bo v letu 1964 ostalo podjetjem v vsej državi približno 60 milijard dinarjev, ki jih bodo lahko podjetja porabila za izboljšavo proizvodnje. Med pomembnimi objekti, ki jih bodo v Sloveniji začeli graditi leta 1964, velja omeniti orjaški energo-kemični kombinat v Velenju (vplinjavanje lignita) ter hidroelektrarno Srednja Drava I, ki leži pri Slovenji vasi ob cesti Maribor—Ptuj.

Ob dnevu republike

Jugoslovanski narodi so 20. obletnico drugega zasedanja AVNOJ v Jajcu — rojstni dan nove Jugoslavije — slovesno praznovali s številnimi prireditvami in tudi z mnogimi delovnimi zmaganji.

Koroški železarji pa so v Ravnah proslavili 20-letnico AVNOJ z otvoritvijo nove valjarne. Ogromna, več kot 200 m dolga industrijska hala je zdaj opremljena z napravami, ki jim strokovnjaki pravijo na kratko »srednja prog«. Pri izgradnji te velike valjarne so v znatni meri sodelovala jugoslovanska podjetja, precej opreme pa so dobavili tudi inozemci — zlasti Švedi. Celotna valjarna je z opremo vred stala okrog tri milijarde dinarjev, z novim objektom pa se bo vrednost proizvodnje v železarni Ravne povečala letno za 6.5 milijarde. Ko bo rekonstruk-

Slepa mladina v Ljubljani dobi novo šolo. Na sliki: dosedanji predsednik Zavoda za slepo mladino dr. A. Križišnik je zasadil prvo lopato za temelje nove šole. Nova šola, ki bo zgrajena prihodnje leto, bo trinadstropna in bo veljala 170 milijonov dinarjev, ki jih bodo prispevali republiški sklad za šolstvo, zavod za socialno zavarovanje in republiški sklad za socialne ustanove

cija v Ravnah dokončana (ko bo dograjena v valjarni še lahka in težka proga), se bo vrednost letne proizvodnje v ravenski železarni povzpela na 39 milijard dinarjev.

Ob dnevu republike so v Mariboru odprli nov most čez Dravo. To je največji železobetonski most v Sloveniji, saj je dolg nič manj kot 304 m, širok pa 22 m. Novi most bo zelo razbremenil stari most čez Dravo, ki je ob konicah — zlasti

v jutranjih in opoldanskih urah — komaj še »požiral« dolge kolone pešcev in motornih vozil.

Cinkarna Celje je ob prazniku republike odprla nov obrat za proizvodnjo belega pigmenta — tako imenovanega litopona, ki je zelo iskan proizvod na inozemskem tržišču. Litopon je namreč nepogrešljiv v industriji barv, plastičnih mas in gume. Z novim obratom se bo v cinkarni povečala letna proizvodnja litopona od sedanjih 2500 na 7500 ton, polovico te količine pa bo podjetje izvozilo.

V petek 15. novembra so provizorično odprli 1569 m dolgi predor pod Ljubeljem, ki je zdaj že toliko dograjen, da lahko po njem neovirano vozijo avtomobili. Cestišče je široko 12 metrov, predor pa visok 8 metrov. Slavnostna otvoritev predora pod Ljubeljem, ki bo nedvomno glavna prometna vez med Srednjo Evropo in Jadranom, bo prihodnje leto 1. julija, ko bo dograjena tudi moderna cesta od predora do Ljubljane.

Kranj je ob dnevu republike odprl več novih objektov (nov obrat farme bekonov, novo šolo, zobno ambulanto itd.). Zlasti pa so Kranjčani ponosni na prvi zimski plavalni bazen v Sloveniji. Zimski bazen, ki so ga začeli graditi že leta 1960, je lepo opremljen in je 25 m dolg, tako da omogoča vse mednarodne prireditve.

V Metliki so odprli nov hotel »Bela krajina«.

Na Reki so v največji jugoslovanski ladjedelnici »3. maj« praznovali obletnico AVNOJ z dvema pomembnima zmagama. V morje so spustili veliko 24.000-tonsko ladjo, ki so jo zgradili za neko panamsko družbo, obenem pa so odposlali na Švedsko 25.000-tonsko ladjo, ki bo, prav tako kot prva, prevažala razsuti tovor.

Selce, znano obmorsko letovišče blizu Crikvenice, je dobilo za dan republike sodobno urejen preskrbovalni center, ki je največji tovrstni objekt sploh v Hrvatskem Primorju.

V Novem Sadu so odprli prvo specializirano tovarno za žensko modno konfekcijo »Novitet«. Prve izdelke te tovarne — popelinaste obleke in dežne plašče iz balonske svile — so že poslali v inozemstvo. Vrednost proizvodnje nove tovarne bo dosegla letno blizu tri milijarde dinarjev, približno 25 % svoje proizvodnje pa bo podjetje izvažalo v ZSSR, Poljsko, ZDA, Švedsko in v Zahodno Nemčijo.

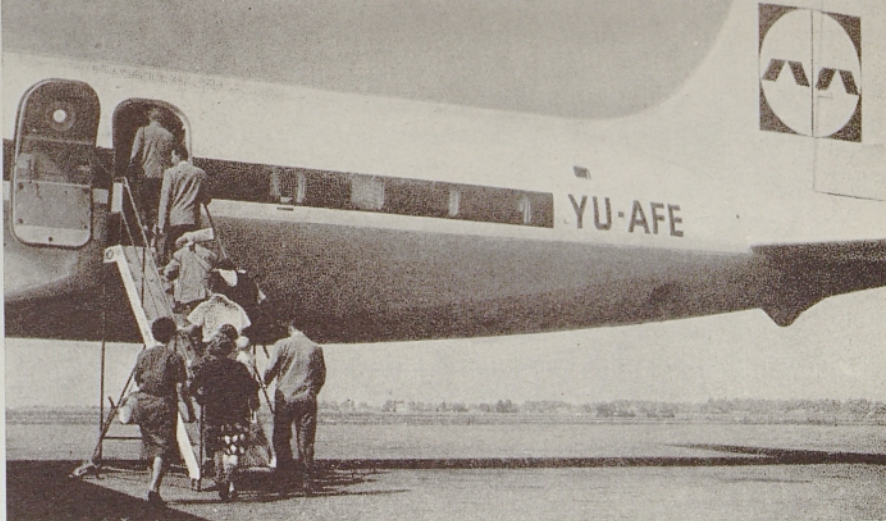
V tovarni olja in špirta v Brčkem so 28. novembra odprli nov obrat za proizvodnjo ogljikove kisline, ki bo letno izdelal 420 ton te surovine.

V Vranju (Srbija) je začela ob dnevu republike obratovati sodobno opremljena tovarna pohištva.

On Home wings Home

Na domačih krilih na domača tla

J. VETROVEC

From April to November the Slovenian air line »Adria Aviopromet«, called AA for short, carried 13 000 passengers on its air liners. This is surely a great achievement for such a young enterprise. This year AA is going to carry about 20 000 tourists to and from Yugoslavia, among them many emigrants from all over the world. AA air liners will take off from airports in Great Britain, Scandinavian countries, Benelux, West Germany, Switzerland, France, America, Canada, and others. Besides tourists they will carry technical goods to Kenya, Sudan, Ethiopia, Tanganyika, Gold Coast, Mali, Togoland, etc. It has already become difficult to enumerate all the countries visited by 4-motor Douglass D C 6 B with the sign YU on their bodies and AA on their tails. Most of our emigrants will this year

Na Pokljuki pri Mrzlem studencu je gozdno gospodarstvo Bled odprlo nov obrat družbene prehrane z družabnimi prostori. Tu se bodo hranili in preživljali svoj prosti čas delavci, ki so zaposleni v razsežnih poključskih gozdovih.

V Mačkovcih v Pomurju so izročili ob dnevu republike svojemu namenu novo transformatorsko postajo, v Rogaševcih pa so zgradili nov most čez Ledavo. Poudariti velja, da so most zgradili domačini sami s prostovoljnim delom. Tudi v Dolnji Bistrici blizu Ljutomera so si marljivi vaščani sami postavili nov vaški dom. Gornja Radgona pa je dobila ob dnevu republike sodobno urejeno delikatesno trgovino.

Podobnih večjih ali manjših objektov — šol, mostov, zdravstvenih domov, cest, trgovinskih lokalov, proizvodnih obratov, transformatorskih postaj, športnih objektov, obratov družbene prehrane, hotelov in drugih objektov — so ob dnevu republike odprli tako v Sloveniji kot v drugih republikah še dolgo vrsto.

come from Canada, where our planes will fly 10 times.

At the AA office we have been told that this year flights will be safe, comfortable and homelike. Air hostesses in national costumes serving trays of national food specialities will be the first to announce that you are on your way to your birth place. Passengers will get all the information they will want to have right on the plane. Planes will land in Gorenjska at the new airport Brniki, in Dubrovnik, Zagreb, Beograd, and Titograd.

Od aprila do novembra je slovensko letalsko podjetje »Adria aviopromet« ali »AA« kakor se imenuje skrajšano, prepeljalo že 13.000 potnikov. To je za tako mlado letalsko podjetje velik uspeh. V letu 1964 bo »AA« prepeljalo v Jugoslavijo in iz Jugoslavije 20.000 turistov, med njimi bo spet veliko izseljencev iz vseh koncev sveta. Tako kot lani bodo tudi letos poletela »AA« z letališč v Angliji, skandinavskih dežel, Beneluxa, Zahodne Nemčije, Švice, Francije, Amerike, Kanade in drugod. Razen turistov bodo prevažale tudi tehnično blago v Kenijo, Sudan, Abesinijo, Tanganjiko, Gano, Mali, Togo itd. Države, v katere so in bodo letos spet poleteli štirimotorni Douglassi DC-6 B, ki nosijo na trupu znak Yu, na repu pa »AA«, so že tako številne, da jih je težko naštet. Večino izseljencev bodo ponesla letala tudi v letošnjem letu iz Kanade. Tja bodo domača letala poletela 10-krat. Prvič so jugoslovska letala prepeljala kanadske izseljence lani.

Pri »AA« so povedali, da bodo tudi letos poskrbeli za čimboj varen in udoben, hkrati pa tudi domač prevoz izseljencev. Stevardese v narodnih nošah in s pladnji domačih specialitet bodo prvi znanilci, da ste na poti v domovino. Že v letalu bodo potnike seznanili z vsem, kar jih bo zanimalo. Letala pa bodo pristajala na Gorenjskem, na novem letališču v Brnikih, na novem letališču v Dubrovniku, na že znanem letališču v Zagrebu in Beogradu ter Titogradu.

Sreče obilo, malčkov število

J. VETROVEC

Ali si morete zamisliti poročno gostijo brez pečenih puranov?

Prihod ženina in neveste od poroke je bil slovesen. Vsi sorodniki in sosedje so ju čakali, godci pa so veselo zaigrali

V hiši Ignaca Vrbančiča v vasi Vodranci na Štajerskem je najboljša vaška kuharica razbila več kot 50 jaje in jih zmetala v skledo. V drugem kotu kuhinje je sosed tlačil v črevo mleto in začinjeno meso, soseda Justa pa je potisnila v razbeljeno peč purane.

»Kaj ne veste, da bo pri nas gostüvanje,« so vprašali, ko smo gledali, kako v kuhinji vsi hite ob skledah, pladnjih in loncih.

Nevesta Jelka je v sobi za šivalnim strojem ustvarjala končno podobo poročne obleke. V največji sobi pa so sosedje zbijali mize za 40 gostov.

V petek je vse tekalo, pometalo in se veselilo.

Sobotno jutro se je tako kot prejšnji dan začelo rano. Mize v dveh sobah so bile bogato obložene. V kuhinji in shrambi je bilo premalo prostora. Ob treh je pod stopniščem zaigrala

Po dvanajstih urah gostije in zabave se je bilo treba malo razgibati

Pred odhodom v cerkev je Jelka svojemu Emilu pripela rožmarin

godba. Harmonikaš in saksofonist sta napela vse moči in zaigrala štajerske viže. Prihajali so svatje in prišel je ženin. Pa niso prišli takoj v hišo. Nevestin starešina jih je ustavil pred pragom:

»Po kaj ste pa vi prišli?«

Ženinov starešina se ni dal ugnati:

»Kaj mislite, po kaj?«

»Saj sploh ne vemo, kdo ste.«

»Mi smo iz te vasi, pa to vam nič mar!«

»Zakaj ste prišli k nam?«

Šegavih vprašanj ni bilo ne konca ne kraja. Naposled so svatje le prišli v hišo in ženin je stopil v okrašeno sobo. Počakal je, da mu je starešina pripeljal nevesto. Prišla je do praga in vprašala:

»Hvaljen Jezus, jaz sem vam prinesla veseli glas, da sta Jezus in Marija pri nas. Kaj pa vi meni?«

Ženinov starešina je odgovoril:

»Vero, upanje, ljubezen.«

Ženin je vzel s krožnička rožmarin in ga pripel nevesti na prsi.

Nevesta ga je pripela ženinu. Objela sta se.

Harmonikar je raztegnil meh, zadržni kombi je zatrobil. Jelka in Emil sta odšla čez dvorišče in preko travnika ter skozi gozdič do bližnje poti. Vrata avtomobila so bila na široko odprta. Traktorist kmetijske zadruga je pritisnil na plin in kombi je odpeljal svate in zaročenca do krajevne pisarne.

V svečano okrašeni dvorani je novi par čakal vodja krajevne pisarne. Po krajšem nagovoru

sta si Jelka in Emil obljubila trajno zvestobo in zamenjala prstana. Še podpis v knjigi in bila sta poročena.

V cerkvi sv. Bolfenka je imel župnik že vse pripravljeno. Po polurnem obredu sta bila že civilno poročena zakonca tudi cerkveno poročena. Kombi je potegnil nazaj proti domačiji.

Pred hišo pa je bilo že vse veselo. Svatje, ki so ostali v hiši, so vriskali in prepevali, harmonikar je nategnil meh. Vrisk in smeh se je razlegal po vseh Vodrancih...

Za Jelko in Emila pa se je začel čas preizkušnje. Svatje so plesali, v hišo so prihajale maskare in pozdravljale novoporočenca, norčije so vzbujale smeh za smehom... Zakonca pa sta sedela za mizo in poslušala. Pospravljala sta dobrote in sedela. Ura še ni bila osem zvečer, ko so bile že marsikatero pete brez podkvic, le Jelka in Emil sta sedela za mizo. Čakala sta polnoč. Običaj zahteva, da novoporočenca ne vstanejo od mize, vse dokler v zvoniku ne odbije polnoč.

Ko se je sobota sprevrgla v nedeljo, so muzikanti zaigrali še bolj veselo. Poročni par je zaplesal, za njima pa vsi svatje. Ples se je nehal šele v nedeljo opoldne.

Kolona avtomobilov se je zaustavila. Beli venčki na okencih so pripovedovali, da je ta

Nuša je z leve roke potegnila rokavico. Joško ji je nežno in odločno nataknil poročni prstan

vožnja slovesna. Peljala sta se ženin in nevesta. Za njima pa starši in prijatelji.

Nevesta je bila mlada, dopolnila je 20 let. Študentka biokemije. Ženin je bil tri leta starejši, manjkalo mu je še nekaj izpitov in diploma na strojni fakulteti v Ljubljani. Držala sta se za roke in previdno stopala čez prag, izza katerega vodijo stopnice do poročne dvorane. Prijatelji so ju na stopnišču, pregrnjenem s preprogo, prehiteli in pripravili mizo, za katero sta v slovesnih foteljih počakala, da so se odprla vrata sijoče dvorane...

»Prosim, nevesta Nuša Franko in Joško Rajh,« je z resnim glasom poklical matiچار.

Nevesta je lahko vstala, ženin si je modro popravil kravato. Stopila sta v sobano, v kateri nista bila še nikoli. Umirjene luči in zvoki trobent, pozavn in saksofonov so naznanili slovesni trenutek. Bodoča mož in žena sta sedla in poslušala:

»Draga nevesta in ženin. Pred vama je slovesen trenutek. Stopila bosta na skupno pot, skupaj bosta premagovala težave in se veselila...« Podpredsednik ljubljanskega mestnega sveta je govoril z umerjenim glasom. Vsaki besedi je s tonom pridal pomembnost. Ni pokazal niti malo utrujenosti, čeprav je bila to dopoldne na vrsti že 22. poroka. Nuša in Joško pa sta sedela nepremično in poslušala. Zvoki trobent so postali za hip glasnejši. Matičarka je prebrala določila zakona o zakonski zvezi: »Zakonca sta v zakonu enakopravna. Oba morata skrbeti za družino...«

Nevesta je postajala vse bolj nestrpna. Rada bi čimprej rekla...

»Joško Rajh, ali hočete nevesto Nušo Franko za svojo ženo?«

Dvorano je preplaval odločen glas.

»Da.«

Nuša Franko, ali hočete ženina Joška Rajha za svojega moža?«

Nevesta je komajda še izdabila: »Da« in planila v jok. Ni se mogla več zadržati. Solze sreče so se ji ulile po licih. Lička pa so ji trepetala in se spremenila v nasmehnjene, srečene obraze.

Iz kristalnega pladnja sta vzela prstana. Joško ga je nežno nataknil na Nušini prstanec, Nuša pa na Joškovega.

»Poročena sta,« je dejal matiچار.

Drug drugemu sta padla v objem. Nevesti, ki je bila od tega trenutka dalje žena, so se utrnile solze, solze veselja. Mož jo je odpeljal v sosednjo sobo, kjer jih je čakala matična knjiga. Najprej se je podpisal Joško... Nuša pa že z novim priimkom...

Ob vstopu v avtomobil so nov zakonski par zasuli s cvetjem, začel se je (za prijatelje seveda) najlepši del poroke. Svatovska gostija, ki je trajala do ranega jutra.

Pojdite

Pota življenja so tako zamotana, zapletena in prepletena, da marsikdaj kaj izgubimo iz spomina. Nikdar pa se nam kaj takega ne more pripetiti, če gre za vašo ali vaših očetov domovino. Velika naglica, s katero se odvija vse dogajanje v svetu, pa tudi življenje človeka, včasih celo prehitro menja njegov zunanji in notranji videz. Takim in podobnim zakonitostim je podvrženo tudi naše življenje v vaši stari domovini, predvsem pa življenje mlade generacije, to je mladine — vaših vrstnikov. Kakšno življenje živimo in kje se nam lahko pridružite, pa vam bomo skušali v prihodnje po naših najboljših močeh prikazati.

Preden se odpravite v staro domovino, bi bilo za vas koristno, da nas o tem obvestite in sporočite, kaj vse bi radi videli in doživeli in kje preživeli čas, ki ste ga odmerili za obisk pri nas, da vam bomo lahko pomagali. Naša mladina ima obilo možnosti, da vas lahko vključi medse, npr. v mladinskih domovih in letoviščih Počitniške zveze v Velenju, ali na Bledu, ali v miru in tišini na Srednjem vrhu nad Gozd-Martuljkom in drugod.

Ker smo že pričeli z mladinskim turizmom, si najprej oglejmo življenje mladih slovenskih turistov. Najprej se seznanimo s Počitniško zvezo, o drugem pa naj steče beseda kasneje.

POJDI TE Z NAMI NA POTE P

z nami na potep

Počitniška zveza Jugoslavije je organizacija mladih turistov do 25. leta in ima razpredene svoje organizacije po vsej Sloveniji; v šolah, delovnih kolektivih ali kje drugod. Poleg organiziranja ekskurzij, ki so lahko krajše v bližnjo okolico, ali pa daljše po Jugoslaviji in drugam, skrbi zato, da lahko mladi turisti čim ceneje žive na potovanjih in zato razpreda omrežje mladinskih domov širom po Jugoslaviji. Mladinski domovi nudijo mlademu potniku ceneno oskrbo in za mladino značilno mladostno in sproščeno življenje. To pa ni edino ugodnost, ki jo PZJ nudi svojim članom. Prav pa je, da povemo, da kapacitete mladinskih domov še zdaleč ne zadovoljujejo potrebam mladine, in prav zato se trudimo, da bi v čim krajšem času zgradili kar največ novih. Pred vsako novo turistično sezono se delo Počitniške zveze Jugoslavije močno poživi, da bi lahko njeni člani, pa tudi druga mladina čim lepše in kar najbolj pestro preživela šolske počitnice ali letni oddih. Zaključujemo z nasvetom, da si, kolikor želite potovati se ob prihodu k nam ali že prej priskrbite brošurico »Adresar PZJ«. Še prav posebno pa si zapomnite naslov Počitniške zveze Jugoslavije, Ljubljana, Cankarjeva 1, kjer vam bodo radi postregli z informacijami o akcijah in delovanju mladih turistov v Sloveniji.

Te splošne informacije vam bodo lahko prav kmalu koristne, saj si gotovo želite obiskati našo domovino in navezati stike z našo mladino, ali se celo vrniti k nam in se vključiti v naše življenje. V tem primeru samo še nekaj besed o Počitniški zvezi. Njen član lahko postane vsak občan Jugoslavije med 14. in 25. letom. Modra izkaznica, ki jo dobi vsak član ob sprejemu, pa zagotavlja poleg pravice do domov, campingov itd. tudi pravico do popusta na železnici, kadar potuje skupina najmanj pet članov Počitniške zveze. Ta popust na železnici in ladjah v Jugoslaviji je v glavni turistični sezoni celo 75% vozne cene in je hkrati tudi priznanje. Večina dejavnosti mladih počitničarjev so potovanja, izleti, ekskurzije itd., predvsem v kraje, ki so naštetih v Adresarju PZJ, saj so v teh krajih domovi in letovišča PZJ.

Teh nekaj značilnosti vam je organizacijo PZJ verjetno le nekoliko bolj približalo in vas z njo seznanilo, več pa vam lahko posreduje predvsem življenje v njeni sredini in zato vsem vam, ki nas boste v prihodnje obiskali, želimo, da zamenjate hotelsko udobje za večjo neposrednost in sproščenost v mladinskih domovih in prepričani smo, da vam ne bo žal.

Obiščite nas in pojdite z nami na prijeten potep po lepih krajih naše dežele.

Mladi na deskah, ki pomenijo svet

JANA MILČINSKI

Vsak, kdor bi po večletnem presledku spet obiskal ljubljansko Dramo, bi se začudil, koliko mladih, neznanih igralcev bi našel v njej. To so absolventi Akademije za igralsko umetnost, ki je začela s svojim delovanjem brž po osvoboditvi in je vzgojila že lepo vrsto priznanih umetnikov igralcev in režiserjev.

Njene prve absolvente štejemo zdaj že med srednjo, čeprav po letih še mlado generacijo; mnogi od njih so danes prvaki gledališč širom Slovenije. Vendar ne bo tekla beseda o njih. Radi bi vam predstavili naše najmlajše absolvente, tiste, ki si šele utirajo pot na deske, ki, kot pravijo — pomenijo svet.

O nekaterih od njih ste morda že brali. Eden od teh je mladi, obetajoči igralec Ali Raner. Igral je v obeh znanih Hladnikovih filmih: »Ples v dežju« in »Peščeni grad«, ki so ju predvajali ne samo po vsej Jugoslaviji, temveč so ju odkupila tudi nekatera inozemska podjetja. Njegove stvaritve na filmskem platnu so mu vsepovsod prinesle lepa priznanja in pohvalo, pri kritiki in pri gledalcih.

Vendar mu je delo na gledališkem odru ljubše od filmske slave. Pa saj mlademu Ranerju ni treba po slavo k filmu. Tudi v gledališču se njegova umetniška pot vzpenja strmo navzgor. Njegova mladostna, razgibana igra gledalca prepriča, da v njem ne vidi le igralca, temveč predvsem tistega junaka, ki ga s svojo igro predstavlja.

Človek bi rekel, da je Ali Raner talent, ki mu je boginja Thalia že v zibelko položila svoj čudežni dar. Že zgodaj se je odločil za odrsko slavo. Želel se je posvetiti baletu, pa njegovo zdravje ni preneslo naporov, ki jih od plesalca zahteva plesna umetnost. Zato je presedlal na igranje. Zaprošil je za štipendijo in se vpisal na Igralsko akademijo. Po končanem študiju je bil sprejet v ljubljansko Dramo.

Ples, ki ga je gojil v prvih začetkih svoje umetniške kariere, mu je pripomogel k lahkotni, razgibani igri. Mladost pa mu pomaga pravilno dojemati moderne, dramske tekste, v katerih največkrat nastopa.

»Toda premodernih,« pravi, »takih, ki ne igralcu in ne gledalcu ne povedo, kaj hočejo povedati, takih ne maram. Potem imam že rajši —

kulturni zapiski

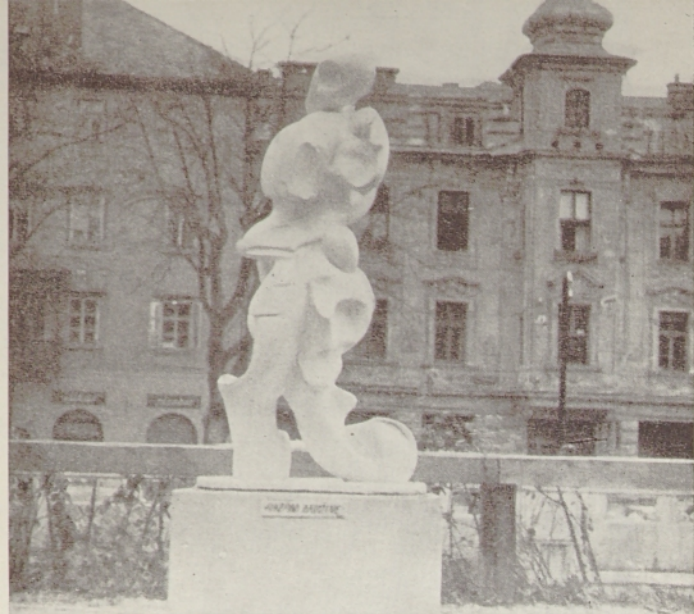
Umetniška razstava na prostem

25-letni akademski kipar Bojan Kunaver razstavlja letos svoja dela kar pod milim nebom. Njegova galerija je postal levi breg Ljubljance, oziroma pločnik Brega od Čevljarskega mostu do nekdanje Zoisove palače. Deset kipov in pet reliefov v patiniranem mavcu je s prefinjenim občutkom razporedil med košate kostanje, zelenkasto Ljubljnico in slikovita pročelja starih ljubljanskih hiš na drugem bregu.

»Zakaj ste se odločili razstavljati prav v tem okolju?« smo ga vprašali.

»Za te kipe nisem iskal prostora namenoma, ampak, sem jih s tega prostora emocionalno gradil. Ta dela so moja nujna izpoved na vprašanja, ki mi jih zastavlja življenje,« nam je odgovoril umetnik, mimoidoči obiskovalci pa so pridali: »Izvrstna zamisel, škoda da nima Ljubljana svoje galerije na prostem!«

P. V.

Mladi igralec Ali Raner

recimo Molièra — v njem se lahko igralec razživi z vsem srcem in z vsem znanjem svojega artizma.«

Tudi njegov nekoliko mlajši tovariš Tone Slodnjak je začel pri filmu. Igral je v partizanskem filmu »Dobri, stari pianino« in v filmu iz študentskega življenja »Nočni izlet«.

In kdaj se je odločil za igralski poklic? Tega nam ni zaupal. Vemo pa, da se je po končani gimnaziji vpisal na pravo. Dve leti je drgnil klopi na pravni fakulteti in si vtepal v glavo zakone in paragrafe. Srce pa ga je vlekle v bližnje amatersko gledališče, kjer je prijel za kakršnokoli delo, da je le smel pokukati za oder.

Končno pa je spoznal: s paragrafi si ne bo služil kruha. Prepisal se je na Igralsko akademijo in tam je brž požel prve uspehe.

Visok fant, ozkega obraza, zmerom nekoliko namrščenih oči, pravi jezni mladenič iz Osbornovih dram. In takšne jezne, nekoliko cinične junake nam je predstavil s svojimi vlogami.

S posebnim zadovoljstvom pa igra v delih mladih, domačih avtorjev.

»Mladi moramo držati skupaj,« pravi. »Kako naj sicer dramatik — začetnik spozna svoje nape, če svojega dela nikoli ne vidi na odru.«

Zadovoljen je, če s svojo igro pomaga k uspehu mladega avtorja. In želje za bodočnost?

Veseli se potovanja na Poljsko, s katerim ljubljanska Drama vrača obisk poljskim umetnikom, ki so prej gostovali v Ljubljani. Želi pogledati v svet, najrajši seveda s štipendijo v Pariz — kajti le tako bo v svoji umetnosti lahko napredoval in se izpopolnil.

V Mestnem gledališču zastopa mlado gardo Anka Cigojeva. Tudi ona se nam je prvič predstavila v filmu. V veseli komediji »Družinski dnevnik« je igrala mlado študentko. Zdaj pa se bolj in bolj uveljavlja na odru.

Njeni tovarišici Irena Prosen, ki je igrala v Hladnikovem filmu »Peščeni grad, in mlada Marija Benko, ki je debitirala z lepo vlogo v angleški drami »Življenje v zagati«, nastopata v ljubljanski Drami.

Še in še bi vam lahko naštevali mlade igralce, ki jih bolj in bolj pogosto najdemo na gledaliških lepakih. V Mladinskem gledališču, ki daje predstave za mlade gledalce od četrtega pa do 18. leta, je ves igralski ansambel mlad.

Ne nastopajo pa le v gledališčih. Pogosto jih slišimo v radiu, kjer sodelujejo v radijskih igrah, ali pa jih gledamo na televizijskih zaslonih.

Tudi v Celjskem gledališču, ki se lahko pohvali z naj sodobnejše opremljenim odrom, nastopajo številni mladi igralci. Preteklo sezono je gledališko vodstvo sprejelo vse absolvente, ki so tisto leto uspešno dokončali šolanje na Igralski akademiji, in jih uvrstilo med svoje redne člane. In tudi v Mariboru so vrata za mlade igralce vedno odprta.

Škoda je, da je dramski igralec zaradi nepremostljive težave z jezikom vezan le na domačo zemljo, in z gostovanji v tujini mu le redkokdaj in le deloma uspe pokazati svojo umetnost in talent. Vendar pa upamo, da bosta film in televizija sčasoma odprla domače meje in se bodo naši mladi igralci uspešno uveljavili tudi drugod.

J. Molière: Tartuffe. Dorina — Marija Benko

Mladina v Ljubljani je dobila Pionirski dom

MISA GRČAR IN NEŽA MAURER

Spet je tu zimski čas, ko so na stežaj odprta vrata ustanov, kjer se zbira mladina, kadar ni v šoli. Mladinsko gledališče je pripravilo nov program, pred nedavnim so ustanovili Pionirski dom, pa tudi mladinske založbe ne počivajo.

Mladinsko gledališče je pripravilo kar tri programe: za najmlajše, za večje otroke in za mladince. V prvih dveh je največ del domačih pisateljev: Mahnič (Starec in živalca), Peroci-Battelino (Dve nedelji), Milčinski (Ptički brez gnezda), Brenkova (Zlata ptica), Jurca (Uhač in njegova družčina) ter Pečjak (Drejček in trije Maršovčki). Poleg teh pa še Barryjev Peter Pan, Grayev Cesarjev slavček in drugi. Za mladino pa so izbrali že kar bolj zahtevne stvari, med katerimi je gotovo najlepše del Shakespeara Romeo in Julija, potem sta še Plavtova Dvojčka, Anouilhov Ples tatov in Vandenbergova ponovitev iz prejšnje sezone Meni je sedemnajst let.

Vsekakor zelo pester in zanimiv program, gotovo pa bo tudi dobro prikazan, saj sodelujejo v tem gledališču poklicni igralci in režiserji ter študentje ljubljanske Akademije za gledališče, film, televizijo in radio.

Dejavnost novega Pionirskega doma je raznovrstna, nikakor pa ni nova, saj je že prej deloval Center za estetsko vzgojo mladine — še prej pa Pionirska knjižnica — letos pa so se oddelki tega centra vključili v novoustanovljeni zavod. V njem je vedno živahno: ali berejo, rišejo, pišejo, ali pa igrajo na različne instrumente, plešejo in prirejajo igrice. Krožkov je nešteto, vsak pionir ali mladinec od 5. do 19. leta lahko najde kaj takega, kar ustreza njegovim željam. Mlajši seveda najraje rišejo, plešejo in igrajo, starejši pa se vse bolj zbirajo v tehničnih krožkih in sodobno opremljenih delavnicah.

Včasih so se otroci po šoli tekli igrati na dvoirišče, na travnik za hišo ali pa ob potok. Koliko

lepih spominov imamo vsi na tiste igre! Danes je precej drugače, posebno po mestih in večjih industrijskih središčih. Otroci se igrajo na igriščih, za kovanje so kopališča, za zimsko veselje velika drsališča — mimo tega pa vedno bolj kot sestavni del igre vstopa v otroško življenje kino, film. Nekdaj so bile filmske predstave privilegij odraslih in so bile tudi po vsebini primerne le za odrasle (kot pred kakšnimi sto leti tudi otroških knjig še ni bilo). Težko si danes to predstavljamo, saj otroci že do desetega leta preberejo veliko knjig in vidijo po mestih poprečno več filmov kot odrasli. Ker je film torej postal tako važen sestavni člen v zabavi in istočasno tudi v vzgoji otrok, je nujno, da je tu nekdo, ki skrbi, kakšne filme bodo otroci gledali ter jih tudi navaja na razumevanje filmov in na razmišljanje o njih. In to je naloga filmskega oddelka Pionirskega doma. Iz dneva v dan prihajajo otroci in se prijavljajo v filmske krožke, predavatelji razlagajo na seminarjih učiteljem vzgojni in izobrazbeni pomen filma; od tu gredo filmi po vseh naših šolah in sem prihajajo vedno novi iz filmskih podjetij. Dela ima torej novi filmski oddelek več kot dovolj — čez krajši ali daljši čas pa se bodo gotovo pokazali tudi sadovi.

Prireditvena poslovalnica pa — kot že ime pove — skrbi za prireditve. Ne le tiste večje, kot so Dedek Mraz ali pa Dan mladosti in podobno, pač pa so ji na skrbi tudi prireditve po šolah, kjer se učijo z deklamacijo, plesom ali petjem izražati svoja občutja najmlajši. Poslovalnica skrbi za gradivo, ki ga ni nikoli dovolj, saj se otroci žele naučiti vedno spet nekaj novega. Izdaja torej brošure za proslave ter jih razpošilja po šolah. Sestavni del njenega dela so tudi obiski šol in ogled proslav, kajti le tako je mogoče ugotoviti, kaj otroci posebno potrebujejo.

Mladinska knjiga za vas

Karikaturist Kos je takole upodobil glavnega urednika Mladinske knjige Ivana Potrča

Mladinska knjiga izdaja poleg knjig v slovenščini mnoge tudi v drugih jezikih, tako v jugoslovanskih, kakor v angleškem, nemškem, francoskem, ruskem itd. Ako bi vi, dragi rojaki, govorili s tov. Ivanom Potrčem, članom glavnega odbora SIM in glavnim urednikom Mladinske knjige, bi ga verjetno vprašali isto ali pa vsaj podobno, kot sem ga jaz v vašem imenu.

— Ali že dolgo izdajate knjige v tujih jezikih?

— Že kakšnih deset let bo, kar smo začeli misliti na to, kako bi našo mladinsko literaturo, tisto, ki jo smatramo za vredno, poslali v svet. Začeli smo s tiskanjem slikanic v angleščini, nemščini, ruščini pa tudi esperantu.

— Se spominjate, kakšen je bil odziv?

— Pri prvih poskusih je vedno tako, da nas vsak neuspeh silno potre in vsak uspeh nadvse razveseli. Danes, po tolikih letih, kar so zletele prek meja naše prve lastovke, gledamo na stvari seveda dosti mirneje, kajti naše knjige so v svetu priznane. V Münchnu, na svetovni razstavi mladinskih knjig, smo dobili posebno priznanje, da o nagradi Mladega pokolenja v Beogradu ne govorim.

— Bralce Rodne grude bo gotovo zanimalo, kakšen je način širjenja naše mladinske knjige in še posebej slikanice v drugih državah.

— Prej smo pri nas natisnili knjige v večih jezikih in jih poslali ven v prodajo. Danes pa že prej sklenemo pogodbe s tujimi založbami in potem delamo tako rekoč z njimi v koprodukciji. Prej je bila usoda knjig negotova, danes pa vemo, kdo jih bo prevzel in skoraj že tudi to, kako jih bodo kupovali, saj je lepota naših slikanic znana. Ne bojimo se več stopiti v svetovno družino pravljic in zgodb. Iz leta v leto postaja svet tesnejša kulturna skupnost in lepo nam je, da smo tudi Slovenci vključeni vanjo.

— Kaj pa sodelovanje z drugimi jugoslovanskimi založbami?

— Novo knjižno zbirko Mavrica bo Mladinska knjiga istočasno tiskala v petih jezikih: slovenskem, hrvaškem, srbskem, makedonskem in madžarskem. Knjige bodo opremljene z barvnimi risbami ali reprodukcijami barvnih fotografij.

— Posebno vprašanje: Mladinska knjiga in izseljenci.

— Vrsto naših knjig smo poslali v Ameriko in v druge dežele, kjer so naši ljudje. Tisti, ki še berejo slovensko, si lahko pri nas naročijo slovenske knjige. Radi jim jih bomo poslali, kamorkoli bodo zaželeli. Za svoje vnuke pa lahko prav tako pri nas naročijo naše domače pravljice v tujih jezikih. Ako pa kdaj gredo v svoji novi domovini mimo knjižnih izložb, naj pogledajo: morda srečajo knjigo, ki jo je izdala Mladinska knjiga v Ljubljani.

Zahvalila sem se tovarišu Potrču za razgovor in res odšla v knjigarno, kot mi je svetoval.

V enem od bogato založenih oddelkov knjigarne Mladinske knjige

PREŠERNOVA HIŠA V KRANJU – MUZEJ

Prešernovo hišo v Kranju, kjer je pesnik preživel zadnja leta svojega življenja in tudi umrl, bodo obnovili in spremenili v muzej. Spominjal naj bi na pesnika in na dobo, v kateri je Prešeren živel. Na pobudo Gorenjskega muzeja v Kranju je bil ustanovljen poseben odbor, v katerem so predstavniki raznih strok iz Kranja in Ljubljane. Prešernovo hišo nameravajo popolnoma obnoviti in računajo, da bodo dela zaključena letos do 8. februarja, do obletnice pesnikove smrti. Prostori v pritličju bodo namenjeni umetniškim razstavam kluba kulturnih delavcev iz Kranja. Zadaž na malem dvorišču, kjer bo žuborela voda v stari fontani, bodo nameščene kopije Prešernovih javnih napisov — nagrobniki Čopu, Linhartu, Korytku, napis na zvonu pri sv. Joštu. Prvo nadstropje pa bo vse posvečeno pesniku. Tam bodo njegova dela, rokopisi, izdaje, pisma, slike itd. Vsi prostori bodo opremljeni s pohištvom iz Prešernove dobe. V glavni sobi bo pristno Prešernovo pohištvo, ki je bilo tam ob pesnikovi smrti in je zdaj last Narodnega muzeja.

SPOMENIK PISATELJA FRANA LEVSTIKA V LITIJ

V Litiji so na trgu pred pošto odkrili spomenik pisatelju Franu Levstiku. Spomenik je izdelal kipar Stane Dolenc. Ob odkritju je o pisatelju in njegovem delu govoril ravnatelj litijske osemletke Ivo Zorman, člani Svobode pa so izvedli lep kulturni program.

NOVE SLOVENSKE TELEVIZIJSKE DRAME

Ljubljanska televizija je razpisala nagradni natečaj za televizijsko dramo. Do predpisanega roka so avtorji poslali 53 del, izmed katerih je žirija izbrala in nagradila naslednje: I. nagrado v znesku 400.000 din TV drama »Studentska soba«, ki jo je napisal Igor Torkar, II. nagrado v znesku 300.000 dinarjev si bosta delila avtorja drame »Tangente« Jane Kavčič in Janez Čuk; prvo III. nagrado 150.000 dinarjev prejme Aleksander Marodič za dramo »Povsem vsakdanja zgodba«, drugo III. nagrado 150.000 dinarjev pa Matjaž Kmecl za komedijo »Nogometna pravljica«. Nadaljnjih pet del je žirija priporočila v odkup.

STOPETDESETLETNICA ROJSTVA DR. FRANA MIKLOŠIČA

V Ljutomeru so slovesno proslavili 150-letnico rojstva znamenitega jezikoslovca dr. Frana Miklošiča. Proslave so se udeležili številni ugledni kulturni in javni delavci iz Slovenije, Hrvaške in Srbije. Navzoči so bili tudi podpredsednik izvršnega sveta SRS Beno Zupančič, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josip Vidmar, pisatelja France Bevk in Tone Seliškar ter drugi ugledni gostje.

FILM »DEVETI KROG« NA NEMŠKI TELEVIZIJI

Zahodnonemška televizija je v svoj osrednji program uvrstila jugoslovanski film »Deveti krog«. Film je uvodoma spremljalo pojasnilo gledalcem o političnih razmerah v Jugoslaviji med drugo svetovno vojno. V svojih tedenskih in dnevnik pregledih televizijskega programa je več zahodnonemških časopisov priporočilo »Deveti krog« kot zelo dober film. V Wiesbadnu je žirija to delo ocenila kot dobro, evangeliistična filmska akademija v zvezni republiki pa ga je razglasila za najboljši film meseca.

JOZE SMIT

Življenju

*Nisem še živel tedaj,
ko so sokovi nemirni
vrel skozi moje telo.
Pozno je zdaj. Že med dvermi
jemlje mladost slovo.*

*Gledam njen zadnji smehlaj,
rahlo otožen in nežen:
bi še zaživel sedaj?*

*Zdaj se je vse že prevrelo,
vse je poglelo na dno,
zdaj je od čistega vina
že mi na ustnah topló ...*

*Če bi se zdajle oklenil
tvojih napetih stremen,
bi me še neslo v poletje
ali že v pozno jesen?*

Iz zbirke Jože Šmit: Trepetlika, izdala Cankarjeva založba v Ljubljani, 1962.

NEŽA
MAURER

Bela
samota

*Na globoko,
na široko in na visoko
ni ničesar razen belih, mehkih, nežnih
hladnih snežink.
Ne z očmi, ne s sluhom, ne z vonjem
ne dojamem ničesar.
Bele, mehke, nežne, hladne snežinke
vsenaokrog.
Ne človeka, ne živali, ne drevesa nikjer.
Tam daleč, onkraj vsega
slutim nekaj svetlega.
Morda je luč,
morda je človek z lučjo,
morda je le moja želja.*

NAGRAJENA SLOVENSKA KNJIŽEVNIKA-PREVAJALCA

Društvo književnih prevajalcev Slovenije je ob svoji desetletnici podelilo dve nagradi po 50.000 din za prevajalsko delo. Sredstva za nagradi je društvu poklonila Cankarjeva založba iz Ljubljane. Nagradi sta imeli simboličen značaj in pomenita predvsem moralno priznanje kandidatoma, ki ju je med člani izbrala posebna žirija. Nagrajena sta bila književnika iz Ljubljane: Mira Miheličeva, ki ji je žirija priznala nagrado zlasti za njene prevode romana Thomasa Wolfa »Ozri se proti domu, angel«, W. Faulknerja »Svetloba v avgustu« in za Dickensove romane. Književniku Janezu Gradišniku pa je priznala nagrado za njegova prevoda Thomasa Manna »Čarobna gora« in Roberta Musila »Mož brez posebnosti«. Po mnenju žirije sodijo omenjeni teksti med najbolj zahtevno prozo in slovenski prevodi so res kvalitetni.

Na jesenskih študentskih prireditvah je nastopila tudi skupina »Mirče Acov« iz Skopja in zaplesala šopsko kolo — Foto: Joco Žnidaršič

PONOVNA PROJEKCIJA PRVEGA SLOVENSKEGA CELOVEČERNEGA FILMA

Ob svoji 70-letnici je Planinska zveza Slovenije skupaj z Društvom slovenskih filmskih delavcev in filmsko revijo Ekran poskrbela za ponovno projekcijo prvega slovenskega celovečernega igranega filma »Triglavske strmine«, ki so ga pred tremi desetletji gledali tudi naši rojaki v Ameriki. V ponovni projekciji te slikovite podobe naših lepih planin je podnapise zamenjala govorjena beseda, glasbeno spremljavo pa je oskrbel Bojan Adamič.

Svečane premiere v kinu Komuna v Ljubljani so se udeležili tudi ustvarjalci tega filma, snemalec Metod Badjura, scenarist pisatelj Janez Jalen in glavni junaki filma, z nani slovenski planinci: Joža Čop, Miha Potočnik, Uroš Zupančič in njegova žena Pavla. Film »Triglavske strmine« danes ni le zanimiv kot dokument prvih razvojnih korakov slovenskega filma, ampak tudi današnjega gledalca veselo preseneti z vrsto slikovitih in dobrih posnetkov.

FILM O CERARJU NA FESTIVALU V LEIPZIGU

Na mednarodnem festivalu dokumentarnih in kratkih filmov v Leipzigu so predvajali več jugoslovanskih filmov. Posebno ugodno so kritiki ocenili film o znani jugoslovanski slikarki Mileni Pavlović in film o slovenskem telovadcu Cerarju »Koncertno gimnastico«. Izven konkurence je bil na sporedu tudi Vukotičev film »Igra«, ki so ga na festivalu večkrat predvajali in ga kritiki ocenjujejo kot vrhunski dosežek risanege filma sploh.

ŠTUDENTOVSKJE JESENSKE PRIREDITVE

Sredi novembra je bil v Ljubljani festival »Jesenskih prireditev«. Na tem festivalu se je zvrstilo 10 študentskih kulturno-umetniških skupin iz vse Jugoslavije.

Predstavili sta se dramska in satirična skupina iz Beograda, pevski zbor iz Zagreba, folklorni skupini iz Skopja in Prištine, dramska skupina iz Sarajeva, pevski zbor »Slavček« iz Trbovelj, iz Ljubljane pa folklorna skupina »France Marolt« in zabavni zbor in orkester.

Ljubljansko občinstvo, predvsem pa seveda študentje, so svoje kolege umetnike-amaterje lepo sprejeli in jih za uspehe nagradili z zasluženim priznanjem.

»Jesenske prireditve« jugoslovanskih študentov bodo odslej vsako leto v drugem kraju Jugoslavije, le v Beogradu in Zagrebu ne, ker je v teh dveh mestih že preveč takih in podobnih prireditev.

NOVEMBER – MESEC MLADINSKEGA TISKA

Centralni komite Zveze mladine Slovenije je v novembru organiziral mesec mladinskega tiska. Med tem časom so bile po vsej Sloveniji razstave mladinske literature in knjižni sejmi, na katerih so založbe po znižanih cenah prodajale mladini namenjene knjige. Namen te akcije pa je bil predvsem ta: doseči višjo kvaliteto mladinskega tiska in pa razširiti ta tisk tudi med tistimi mladimi ljudi, ki do zdaj še niso dovolj segali po njem.

Pavle Zidar

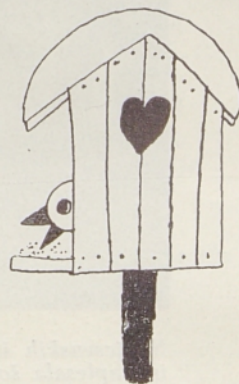
NA VEJI SE TRESEJO, TRESEJO
VRABČKI.

»ZIMA!« VZDIHUJE TETA
VRABULJA.

»MRZLO!« JEZI SE STRIČEK
VRABON.

PO CEL DAN VISIJO
NA VEJAH KOT CUNJE,
PO CEL DAN SE VETER
Z NJIMI IGRA.

HIŠICO STEŠIMO IN V IZBICO
TOPLO
VRABČKE, PRIJATELJE TIHE,
PELJIMO,
DA SE OGREJEJO,
DA SE NASMEJEJO,
DAJMO JIM, DAJMO
KAPLJO SRCA.

ILUSTRIRAL:
MILAN BIZOVIČAR

Blejski robinzoni

FERI ZERDIN

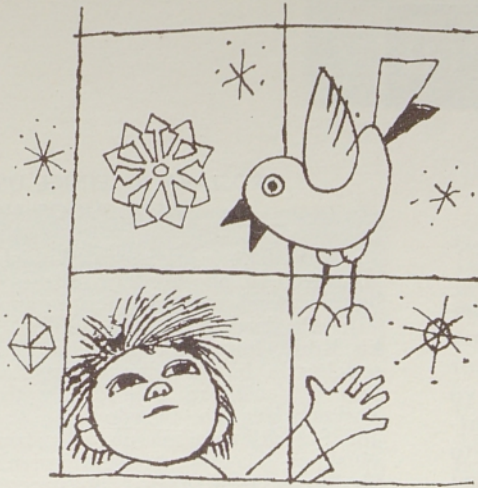

Trije mladi Blejčani, ki živijo na otočku sredi jezera, niso slavni ljudje in vendar je o njih vredno napisati nekaj vrstic. Mladi so še, a ne hodijo v šolo peš, temveč — veslajo.

Trije člani Potočnikove družine: Jure, Marko in Metka se peljejo vsak dan v šolo s čolnom. Še pred nekaj leti jih je vozil čez jezero ata Lojze, odkar pa so vsi trije položili pred njim plavalni izpit, lahko veslajo tudi sami. Vsako jutro priveslajo s knjigami na kolenih na Bled, po pouku pa se spet napotijo na svoj otoček.

Potočnikovi živijo sami zraven blejske cerkvice in vsak dan se ustavi v njihovi gostilni na stotine turistov vseh narodnosti in ras. Prav zaradi teh obiskov njihovo življenje ni čisto robinzonsko, čeprav živijo na otočku, ki ni večji od nogometnega igrišča. Da, tako je v poletnih mesecih, toda pozimi, ko oster mraz prežene turiste z Bleda in jezero zamrzne...? Takrat postanejo zares samotni Robinzoni, vendar ne čisto pravi, kajti zabavata jih televizor in radio s svojim sporedom. Pozimi jezero zamrzne in takrat je njihova pot v šolo zelo nevarna.

»Najhuje je takrat, ko ledena skorja še ni dovolj trdna in ne moremo z otoka niti po ledu niti s čolnom. Včasih ostanemo tudi po nekaj dni doma. Ko je led že dovolj trden, gremo v šolo z drsalkami,« pripovedujejo trije Potočnikovi šolarji.

O NACEK, NE PIŠI
Z NOSOM PO ŠIPI,
NE GLEJ, KAKO DAVI
JIH MRAZ,
V ŽLEBU ŽE LED
SE SVETLIKA,
VRABČKI UMIRAJO,
HUD JE TA ČAS.

HUD KAKOR LAKOTA,
HUD KAKOR PES,
SNEG SE ISKRI
NAOKOLI,
SNEG JE POSREBAL
VARNE POTI,
KAM NAJ UBOGA
PERUT HITI.

otroci berite

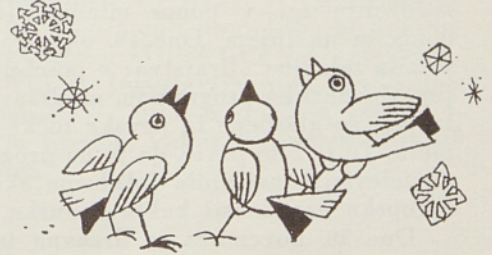
Samota in turizem pa sta pustila sledove tudi v njihovem življenju. Marko, Jure in Metka razumejo nekaj tujih jezikov in se lahko s turisti marsikaj zmenijo. Dolgčas jim zares ni nikdar, kajti pozimi pomagajo očetu izdelovati spominke, ki jih veliko prodajo na svojem otoku, pošiljajo pa jih tudi v inozemstvo.

Vsak izmed njih ima svojega »konjička«, s katerim brzda zbirateljske strasti. Najstarejši Jure zbira nalepke za cigare in jih ima že poln album, največjo zbirko v Sloveniji. Metka zbira serviete in prav tako nima resnega tekmeča daleč naokrog. Najmlajši, Marko zbira škatle za cigare in za vžigalice ter ima morda največjo zbirko v Jugoslaviji. Za svoje zbirke se lahko zahvalijo predvsem turistom, ki jim prinašajo vžigalične škatle, serviete in nalepke za cigare iz vseh držav.

Življenje bi bilo v zimskih mesecih na tem samotnem otočku zares dolgočasno, če ne bi našli zabave v zbiranju. Povprašali smo še Potočnikovega očeta, če tudi on kaj zbira.

»Seveda zbiram. Imam nad 1400 različnih značk, med njimi pa tudi odlikovanja, ki sem jih dobil v partizanih ter 120 nagrad z motornih dirk, kjer sem sodeloval s svojim motorjem.«

Mladi blejski Robinzoni pa so ob slovesu že dejali: »Pozdravite naše izseljence in jim sporočite, da jih bomo vedno z veseljem sprejeli.

Markova zbirka škatlic od vžigalic in cigar je med največjimi v Jugoslaviji

naši ljudje po svetu

Razgibana dejavnost jugoslovanskega združenja „Bratstvo“ v Montevideu

Jugoslovansko združenje »Bratstvo« v Montevideu je res zelo delavno in mu k uspešnemu delovanju prav iskreno čestitamo. V članku, kjer pišemo o prispevkih naših rojakov za obnovo Skopja, posebej poročamo, da pripravlja »Bratstvo« za ta humani in patriotični namen že šesto pošiljko in je odbor prepričan, da bo skupna vsota zbranih prispevkov dosegla 5000 dolarjev.

Pa spregovorimo na kratko še o drugih res lepih uspehih združenja »Bratstvo«. Predvsem moramo čestitati mladini tega združenja za njene uspešne nastope, ki so v čast njej sami in združenju ter v ponos mladim Jugoslovanom doma in na tujem. Dne 19. oktobra lani je nastopila mladina »Bratstva« s posebnim polurnim jugoslovanskim programom na državni televiziji. Izvedli so glasbene in pevske točke ter narodne plesa. To je bilo prvič, da je na programu državne televizije nastopila folklorna skupina druge evropske narodnosti kakor španske.

Dne 30. novembra je državna televizija ponovno povabila mladino »Bratstva« za polurni nastop. Ta program, sestavljen iz sedmih točk, je naša mladina posvetila dnevni republike. Najprej je mešani mladinski pevski zbor ob spremljavi glasbe zapel tri narodne pesmi, sledili sta dve glasbeni točki, nato so mladi Jugoslovani v svojih lepih slikovitih narodnih nošah zaplesali dva jugoslovanska narodna kola.

Nastop so na televizijskih zaslonih gledali desettisoči prebivalcev Urugvaja. Bili so navdušeni in so čestitke nato kar deževale. Po nastopu na televiziji so se mladinke, oblečene v narodne noše, udeležile proslave dneva republike v prostorih jugoslovanskega poslaništva, kjer so stregle povabljenim gostom.

Prvega decembra je bila velika proslava tudi v šoli št. 172. Program je izvedla mladina poljskega združenja »Adam Mickiewicz« in jugoslovanskega združenja »Bratstvo«. Množica navzočih staršev in otrok je zelo toplo pozdravila pojasnilo mladih nastopajočih, da je proslava namenjena dnevni republike Jugoslavije. Z navdušenim odobravanjem so spremljali vsako točko

Naj ob zaključku omenimo še lepo uspelo proslavo 150. obletnice rojstva Petra Petroviča Njegoša, s katero je združenje »Bratstvo« počastilo spomin velikega sina črnogorskega naroda dne 17. novembra.

PROSLAVA 20-LETNICE USTANOVITVE NOVE JUGOSLAVIJE

Kanadsko jugoslovansko kulturno združenje »Bratstvo in enotnost« je organiziralo zelo širok odbor za proslavo 20-letnice ustanovitve nove Jugoslavije. Predsednik odbora je Joe Serjak, tajnik Branko Mihić, blagajnik pa Leon Flister. V odboru pa je sodelovalo še 110 odbornikov. Proslava v Torontu je bila 1. decembra popoldne v dvorani Cinema New Yorker. Uvodno besedo je spregovoril predsednik Joe Serjak, za njim pa je govoril o pomenu zgodovinskega praznika sekretar združenja Bramko Mihić. Sledilo je predvajanje dokumentarnega filma o potresni katastrofi v Skopju temu pa eden najlepših in najboljših jugoslovanskih celovečernih filmov, veličastna Kozara. Film so navzoči, ki jih je bila polna dvorana, pozdravili s toplim aplavzom. S proslave so zbrani poslali pozdravno brzojavko predsedniku Titu. Prostovoljno vstopnino je odbor združenja namenil za obnovo Skopja.

Zbrali so 250 dolarjev čistega dobička.

SLOVENSKI OKTET – JE PONOVRNO OSVOJIL SVET

Zdaj so naši pevci spet doma, v uredništvo pa še vedno prihajajo navdušena pisma naročnikov in bralcev Rodne grude iz ameriških dežel, kjer je Slovenski oktet v oktobru in novembru lani nastopal in prepeval. Tudi v izseljenskih listih, zlasti v Prosveti, so številna obširna poročila o nastopih teh naših pevcev. Ko jih prebiramo, nam je pri srcu toplo in res smo vsi tu doma nadvse zadovoljni, da je Slovenski oktet našim dragim bratom in sestram onkraj širnega morja, pa njihovim sinovom, vnukom in pravnukom prinesel toliko lepih doživetij. Tudi za pevce in tiste, ki so jih spremljali, so bila ta srečanja edinstveno doživetje, ki ga ne bodo pozabili. O tem bodo pripovedovali in pisali tu doma. Pa tudi v Rodni grudi se bodo še posebej zahvalili vsem, ki so pripomogli, da je bila njihova turneja po Ameriki talko uspešna. V decembrski številki smo objavili v krajših izvlečkih nekaj pisem naših rojakov, v katerih so nam pisali o nastopih Slovenskega okteta. Nadaljnja pisma bomo pa odstopili našim fantom od okteta, da jih shranijo v svoji bogati zakladnici kritik in priznanj z vsega sveta. In tu, kjer hrani naš oktet priznanja svetovnih kritikov, bodo prisrčna pisma naših rojakov prav gotovo na častnem mestu.

SLOVENCI V BRISBANE V AVSTRALIJI

Naročnik J. P. iz Brisbana v Avstraliji poroča, da v tem mestu živi okrog 100 do 150 Slovencev skupaj z družinskimi člani. To sicer ni veliko, vendar so se naši rojaki v Avstraliji, kjer žive, lepo uveljavili med drugimi narodnostmi. V Brisbane deluje slovensko društvo, ki pa se še ni polno razživelo, ker so pač naši ljudje poklicno zelo zaposleni in jim ne preostaja dosti prostega časa za društveno delo. Za začetek so v novembru priredili družabni večer, ki je lepo uspel. Katastrofalni potres v Skopju je tudi v Avstraliji naše izseljence zelo pretresel in razne jugoslovanske organizacije zbirajo prispevke. Tudi av-

vprašanja in odgovori

Srečanje v lanskem poletju: Predsednik kluba upokojencev iz Euclida Krist Stokel v pomenku s predsednikom Društva upokojencev Slovenije Albinom Kovacem in tajnikom IZseljenske matice Albertom Svagljem

stralsko cerkveno združenje zbira pinspevke za pomoč Skopju.

V uredništvu Rodne grude bomo prav veseli nadaljnjih dopisov iz življenja in dela naših ljudi v Brisbane in se zanje rojaku J. P. toplo priporočamo.

DVE ŽALOSTNI PISMI

Dve žalostni pismi smo prejeli. Eno je prispelo iz Belgije. V njem nam Mlakarjevi sporočajo, da so izgubili dobrega moža in očeta Antona Mlakarja, ki je umrl lani 18. oktobra star komaj 65 let. Bil je zvest naročnik Rodne grude, ki bo še nadalje obiskovala zavedno Mlakarjevo družino.

Drugo žalostno sporočilo je prispelo iz daljnje Pennsylvanije. Naročnik Anthony Babic iz New Brigh-tona nam je sporočil, da mu je 7. oktobra lani umrla soproga. Pri svojih 78 letih je ostal čisto sam, le Rodna gruda mu bo še naprej zvesto drugovala in ga vedrila v osamelosti. Vedno nam je bridko, ko dobimo takšna pisma. Toplo čutimo s prizadetimi, saj vemo iz lastnih izkušenj — brez teh pa so le redki — kako hudo je, ko izgubiš tistega, ki ti je bil blizu in si ga imel rad. Vsem živim nam je usojeno, da se bomo morali enkrat posloviti, nekateri prej, drugi nekaj pozneje. Zato pa, dragi Mlakarjevi iz Begije in Tony iz Pennsylvanije, naj vam čas, ki je najboljši zdravnik, čimprej omili bolečino!

V FONTANI SE NE DOLGOČASIMO

Naročnika Joe Škrobut in njegova žena, ki, kakor veliko naših rojakov, preživljata svojo življenjsko jesen v topli in prijazni Kaliforniji, pravita, da se tam naši ljudje nikoli ne dolgočasijo. Upokojenci tam kar prijetno živijo. Takole pišeta v svojem pismu: »Za letos smo tudi pri nas s pikniki in veselnicami končali. Če bomo prihodnje leto še živi (O, zalkaj pa ne! Op. ur.) pa bo spet lušno. Tu v Fontani se res ne dolgočasimo. Mi upokojenci imamo kar dosti zabave. Prihodnje leto jo bomo spet mahnilo na izlete

Prejel sem vašo revijo in knjižico o predpisih za izseljence, za kar se vam lepo zahvaljujem. Prosil bi vas za obvestilo, če je morda kakšna sprememba uredbe o uvozu motornih vozil za tiste, ki še niso pet let v tujini.

B. N., Nemčija

Predpisi za uvoz avtomobilov in drugih motornih vozil v Jugoslavijo so trenutno nespremenjeni. Kadar bo izšla o tem kakšna nova uredba, bomo gotovo o tem poročali v Rodni grudi. Za zdaj pa veljajo še predpisi, objavljeni v priročniku, ki ste ga prejeli z oktobrsko številko Rodne grude.

Pripomniti moramo le, da se je v ta priročnik vrnila napaka ravno pri tolmačenju uredbe o uvozu motornih vozil. Na strani 31 (drugi odstavek) »Vodnika po pravnih predpisih« bi namreč moralo biti zapisano: »To so tisti naši izseljenci, ki so se izselili iz Jugoslavije pred 6. aprilom 1941« — namesto »...pred 6. aprilom 1961.«! V ostalem pa ta uredba, kakor rečeno, za enkrat še v celoti drži.

V svojem domačem kraju v Sloveniji sem imel hišico, ki sem jo to poletje prodal. Izkupiček bi rad naložil v kakšno banko ali hranilnico v Sloveniji, da bi lahko z njim razpolagal, kadar bom prišel na obisk. Prosim, pojasnite mi, kako naj uredim to zadevo.

P. M., Nemčija

Pri Centrali Narodne banke Slovenije v Ljubljani obstaja račun št. 3455, na katerega lahko tuji državljani nalagajo dinarska sredstva in z njimi razpolagajo v Jugoslaviji. Na ta način bi lahko tudi vi naložili svoj denar. Potrebno je napraviti pismeno vlogo na Narodno banko — centralo SFRJ br. XII/2 v Beogradu, da boste lahko naložili vaš znesek na omenjeni račun. Prošnjo obrazložite tako, kot ste jo nam, kolkovati pa je ni treba.

Iz računa št. 3455 boste lahko dvigali s kartonom, ki vam ga bo poslala Narodna banka na vaš naslov, neomejene zneske kadarkoli in pri katerikoli banki v Sloveniji.

v hribe vsak teden, kakor smo hodili letos in seveda bodo spet z nami harmonikarji, da bo bolj veselo. Seveda tudi dobrot za grlo in želodec ne bomo pogrešali in kakor lani, bomo spet pivo kar v potoku hladili, da nas bo bolj osvežilo.«

Nakup in gradnja stanovanj in hišic za jugoslovanske izseljence, ki so sprejeli tuje državljanstvo, je v Jugoslaviji dovoljeno

Zvezni izvršni svet je dne 13. decembra 1962 izdal uredbo, na osnovi katere lahko pridobijo lastninsko pravico za stavbe, stanovanja in zemljišča tuji državljanji in tuje pravne osebe.

Ta uredba je bila izdana predvsem zato, da se omogoči našim izseljencem, ki so sprejeli tuje državljanstvo, nakup že obstoječega stanovanja ali hišice ali pa gradnjo nove hišice v svoji stari domovini.

Kolikor se izseljenec, ki ima tuje državljanstvo, odloči za takšen nakup ali gradnjo, ki smo jih omenili v zgornjem odstavku, pridobi tak izseljenec lastninsko pravico za stanovanje ali stavbo v mejah, ki so predpisane z zakoni za jugoslovanske državljanje.

Na osnovi gornje uredbe je predsednik Zveznega komiteja za turizem izdal odredbo o posredovanju turističnih podjetij za promet z nepremičninami. Po tej uredbi smejo turistična podjetja posredovati med tujimi državljanji — izseljenci, ki so sprejeli tuje državljanstvo, na eni strani in občinskimi skupščinami na drugi strani.

Na osnovi zgornje uredbe je turistična organizacija »Kompas«, Ljubljana, Dvořakova ul. 11, že dobila od Zveznega komiteja za turizem odločbo, da se sme ukvarjati z zgoraj navedeno dejavnostjo. Ta posredniška dejavnost obsega v glavnem:

a) da sklepa s tujimi državljanji, se pravi z izseljenci, ki so sprejeli tuje državljanstvo, pogodbe za nakup stanovanja, stavbe in zemljišča;

b) da vlaga pri pristojnih organih vloge za dovoljenje nakupa;

c) da zahteva vpis lastninskih pravic izseljencev v zemljiške knjige in druge javne knjige;

č) da sklepa pogodbe o zidanju stavb, ki jih lahko naši izseljenci zidajo na zemljiščih, na katerih so si pridobili pravico uporabe;

d) da sklepa vse druge pravne posle in opravlja pravna opravila, da se uresniči take pogodbe.

V sklopu gornjih pooblastil je turistična organizacija »Kompas« že podpisala pogodbo z gradbeno-projektivnim birojem, ki lahko za našega izseljenca, ki bi se odločil za takšno gradnjo, izvrši:

a) investicijsko tehnično dokumentacijo (investicijske programe, idejne in glavne projekte);

b) opravi za naše izseljence razpis licitacije za oddajo gradbenih del;

c) opravlja gradbeni nadzor pri sami gradnji.

Kolikor bi želeli naši izseljenci imeti še podrobnejša pojasnila, naj pišejo na turistično podjetje »Kompas«, oddelek za inozemski turizem, Ljubljana, Dvořakova ul. 11.

Gorkič Miloš

pišejo nam

Z veseljem vam sporočamo, da imamo iz leta v leto vse več naročnikov RODNE GRUDE in SLOVENSKEGA IZSELJENSKEGA KOLEDARJA. Zastopniki neumorno sodelujejo pri razširjanju našega tiska med slovenskimi domovi v tujini. Naročniki nesebično posojajo naši publikaciji sosedom in prijateljem in tako širijo krog naših bralcev. V mnogih evropskih in ameriških državah imamo številne zveste naročnike že po deset let. To so največ naši stari izseljenci, ki si želijo domačega čtiva še po štiridesetih in več letih življenja v tujini.

Hvaležni vam bomo, če nam boste pošiljali naslove, napisane čimbolj točno in čitljivo, ker gre za tuje, nam neznane kraje. Tudi z rednim plačevanjem naročnine nam boste olajšali delo. Naj vam ne bo žal denarja za našo revijo ali koledar. Lepa knjiga, pisana v materinem jeziku, ima trajno vrednost in nenehno spleta ljubeče, čvrste vezi med vami in rojstno domovino.

Želimo, da ostanete naši zvesti naročniki, želimo, da bi tudi v tem letu tako pridno dopisovali s Slovensko izseljensko matico!

JOZEF VIDIC

IZ BELGIJE

Prisrčna hvala za RODNO GRUDO, ki ste mi jo poslali. Vsi smo se je izredno razveselili. Žena se je tako navdušila, da je prvi dan prebrala vse od prve do zadnje strani. Takoj sva se odločila, da naročiva revijo in vaš koledar.

Sporočam vam še, čeprav pozno, da sem z velikim zanimanjem poslušal preko govora maršala Tita po povratku iz Južne Amerike. Posebno sem bil ginen, ko je maršal med drugim omenil tudi srečanje z jugoslovanskimi izseljenci.

VINKO KORBER

IZ NEMCIJE

Najprej prisrčna hvala za poslano revijo. Vesel sem vsakega poročila iz domovine. RODNA GRUDA mi zdaj nadomešča najlepši košček sveta — rojstni kraj — ki ga v tujini nenehno pogrešamo. Pošljite mi tudi SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR!

MARIJA HUIČ

IZ ŠVEDSKE

Pošiljam vam naročilnico za SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR in deset švedskih kron. RODNO GRUDO, ki jo vsak mesec težko pričakujem, redno prejmem. Že isti dan, ko jo prejmem, vso preberem. Želim, da mi tudi v bodoče redno pošiljate vaši publikaciji, saj bom vedno ostala vaša zvesta naročnica in bralka.

TEREZA ČERNOSA

IZ ŠVEDSKE

Vaš naslov sva z možem dobila na konzulatu v Stockholmu. Zelo sem jim hvaležna, ker sem tako vedela tudi za RODNO GRUDO. Revija je res najprimernejše branje za izseljence, ki hrepenijo po tisku in po vsem, kar je iz domovine.

V Motalo, kjer živimo, je šele zdaj prišlo nekaj Jugoslovanov. Z vašo revijo pa smo dobili stalnega zvestega prijatelja, ki nam pripoveduje novosti iz rojstne domovine. Posebno zaželeno so fotografije, ki nam pričarajo drage domače kraje. V dolgih večerih se pogovarjamo, kako bomo prihodnje leto šli na dopust domov in le te ure, v katerih se pogovarjamo o domačih krajih, so za nas svetle. Dobrine, ki jih uživamo, ne morejo zatreti domotožja. Zato nam pošljite vse, kar fiskate, tudi SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR, kajti to nas tolaži.

ALOJZ MECEDONI
IZ AVSTRALIJE

Slučajno sem zvedel za vaš naslov. Želim naročiti RODNO GRUDO in SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR. Sporočite mi ceno. Vaših publikacij še nisem bral, sem pa že v naprej prepričan, da bom z njimi zadovoljen — saj sta tiskani v rojstni domovini!

KAROLINA PAPESH
IZ ZDA

Pošiljam pet dolarjev za naročnino RODNE GRUDE, ki jo redno prejmem. Oba s soprogom jo z veseljem prebirava. Zanima naju sleherna novica, posebno pa slike. Čudiva se številnim novim zgradbam, šolam, bolnicam in stanovanjskim blokom. Hvala, da nas redno obveščate o vsem, kar nas zanima v tujini. Pozdravljava vse na Matici in vse čitatelje RODNE GRUDE ter želiva v vašem delu še veliko uspehov.

MATHEW KARNELY
IZ ZDA

Na grbi imam že 78 let pa mi RODNA GRUDA še vedno obuja spomine na mlada leta v domovini, čeprav sem jo zapustil že pred trinpetdesetimi leti. Pozabil pa je ne bom nikdar, saj me sleherni dan vabi in kliče v svoje naročje. Bojim se pa, da se mi želja po obisku domačega kraja ne bo nikdar izpolnila.

JOE KRAGELJ
IZ KANADE

Pred dnevi sem prejel dve številki RODNE GRUDE. Revija mi zelo ugaja, zato sem vam takoj poslal štiri dolarje za enoletno naročnino. Prosim, pošljite mi tudi SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR.

PRISPEVKI ZA SKOPJE

Vsem naročnikom in prijateljem Rodne grude sporočamo, da smo zaradi pomanjkanja prostora objavili seznam prispevkov naših izseljencev na Skopje na barvni prilogi, ki je pripeta k reviji. Na tem mestu pa popravljamo tiskovno pomoto v decembrski številki revije, kjer smo navedli, da je rojak Ivan Medvešček iz Luxemburga zbral 20 BF. Namesto BF bi se moralo glasiti 20 USA dolarjev, ki jih je prejela blagajna matice za 1000 BF, katere je zbral rojak Medvešček. K zbirki so prispevali: družina Medvešček-Križnik 500 BF, Benjamin Medvešček 500 BF, Medvešček Altman 100 BF, Medvešček Ladislav 100 BF, Defrain Medvešček 100 BF in Gabršček Medvešček 100 BF.

S to številko smo začeli objavljati v nadaljevanjih v obliki slikanice prirejen in skrajšan zgodovinski roman slovenskega pisatelja Ivana Tavčarja VISOŠKO KRONIKO.

Da bi to delo enega izmed najboljših slovenskih pripovednikov bilo dostopno čim širšemu krogu naših bralcev širom po svetu, ga istočasno objavljamo v prevodu v štirih jezikih; v španskem, francoskem, angleškem in nemškem. Upamo, da smo vam s tem spet izpolnili eno izmed vaših želja, ki nam jih tako toplo izražate v svojih pismih, namreč, da bi radi spoznali zgodovino svojih prednikov. To pot vam jo posredujemo v obliki romana, ki pa je oprt na zgodovinska dejstva, snov pa je pisatelj zajemal tudi iz svoje pisateljske domišljije.

Pisatelja Ivana Tavčarja vam ne bomo podrobneje predstavljali, saj smo prepričani, da njega in njegova dela naši ljudje, ki cenijo domačo pripovedno besedo, dobro poznajo. O njem smo že spregovorili v Rodni grudi v letniku 1956, ko smo v nadaljevanjih objavljali Tavčarjevo prelepo povest »Cvetje v jeseni« z izvirnimi ilustracijami Maksima Gasparija.

»Visoška kronika« je roman iz življenja dveh kmetij na Visokem. Zgodovinski vir za svoj roman je dobil pisatelj predvsem iz zgodovine Škofje Loke in njenega okraja. Ivan Tavčar je kupil staro kmetijo na Visokem z vsemi starimi zapiski, ki so jih bili zapustili prejšnji gospodarji. Njihov rod je namreč gospodaril na Visokem nad dvesto let in se je pisal Khallan. Te zapiske je prebral pisatelj, ko je hodil tjakaj na obisk. Razen tega so ga mikali tudi zgodovinski predmeti, dogodki in dokumenti, zlasti še, ker je že v mladih letih proučeval domačo zgodovino.

Roman se dogaja v dobi 1631—1716. Ozadje romana je švedska udeležba v tridesetletni vojni in ropanje najemniških tolp po Nemčiji. Roman z ljubeznivo slika življenje domačega ljudstva in skuša prikazati njegov boj za zmago razuma in pravice, boj, ki ga je bojevalo že v 16. in 17. stoletju. Bogate kmete riše z vsemi napakami in vrlinami. Prikaže njihovo ljubezen do zemlje, delavnost, zvičajnost in pohlep, surovost in domišljavost, hkrati pa sovraštvo do Nemcev, ki so se doselili v naše kraje.

Z veliko ljubeznijo je delo ilustriral akademski slikar Ive Šubic, potomec slavnih slikarjev bratov Šubicev iz Poljanske doline.

Mislimo, da smo s tem romanom ustregli našim rojakom, ki jim je zibel tekla v teh lepih slovenskih krajih, hkrati pa ga bodo v prevodu lahko brali tudi njihovi sinovi in vnuki.

Uredništvo

1

Napisano po Ivanu Tavčarju

Ilustriral Ive Subić

VISOŠKA KRONIKA

Zgodovinski roman

1. Če se napotite iz Škofje Loke po cesti ob Poljanski Sori navzgor, boste hodili mimo lepih in prijaznih vasi. Hodili boste po prelepi dolini, ki jo od vseh strani obdajajo visoki, z gozdom poraščeni hribi. In v tej dolini, malo pred Poljanami, v Visokem, stoji skrita med visokimi krošnjami — samotna graščina. Velika stavba, ki je večja od največje kmečke hiše in manjša od najmanjšega gradu, je danes povsem zapuščena...

Nekoč pa je bilo tu vse drugače. Živel se je in umiralo; bilo je veliko veselih in še veliko več žalostnih dni, slavnih in težkih dni visoških gospodarjev... »Daj, čas, pripoveduj...!«

CHRONICLE OF VISOKO

Historical Novel

from Ivan Tavčar's novel
Illustrations by Ive Subić

LA CRÓNICA DE VISOKO

Relato histórico

Adaptación de novela Ivan Tavčar
Dibujos: Ive Subić

LA CHRONIQUE DE VISOKO

Roman historique

Écrit d'après Ivan Tavčar
Illustré par Ive Subić

DIE CHRONIK VON VISOKO

Geschichtlicher Roman

Verfaßt von Ivan Tavčar
Illustriert von Ive Subić

1. On the way from Škofja Loka, up the road along the Poljane-Sora river, you will pass lovely and cheerful villages. You will walk across a grand valley encircled by high, woody mountains. And in this valley, a short way from Poljane, at Visoko, a lonely manor house lies hidden among high crowns of trees. The large building, larger than the biggest farmhouse and smaller than the smallest castle, is completely deserted now...

It used to be different in this place. Here, people lived and died; here the masters of Visoko spent many gay but even more sad days, glorious as well as hard days... Well, let the time itself narrate...

*

1. Si Vd. se encamina desde Škofja Loka por la carretera que bordea al río Sora de Poljana hacia arriba, pasará por lindos y simpáticos pueblitos. Caminará por un precioso valle rodeado de altas montañas cubiertas por bosques. En el valle, poco antes de Poljana, en Visoko, encontrará escondido entre altos y coposos árboles un solitario castillo. El edificio, hoy totalmente abandonado, es mayor que la más grande casa campesina y menor que el castillo más pequeño.

Tiempo atrás aquí fue todo distinto. Se vivía y moría; hubo muchos días alegres y tantos más tristes, gloriosos y difíciles días de los dueños de Visoko... »¡Anda, tiempo, cuenta...!«

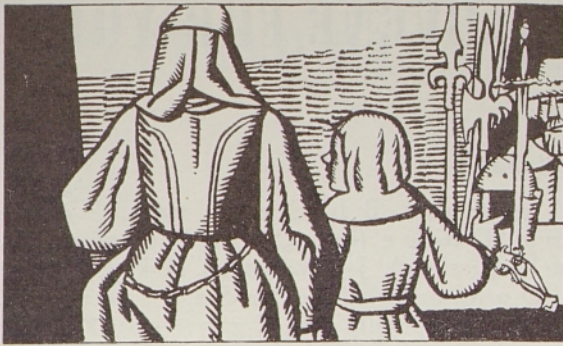
*

1. Si, de Škofja Loka, vous montez par la route qui longe la Poljanska Sora, vous passerez devant de beaux villages avenants. Vous marcherez dans une magnifique vallée, entourée de tous côtés de monts élevés, couverts de forêts. Et dans cette vallée, un peu avant Poljane, à Visoko, se dresse un manoir solitaire, caché parmi les hautes couronnes des arbres. Ce grand bâtiment, qui est plus grand que la plus grande ferme et plus petit que le plus petit château, est aujourd'hui entièrement abandonné...

Mais autrefois tout était différent ici. On y vivait et l'on y mourait; il y eut beaucoup de jours gais et encore beaucoup plus de jours tristes, les jours glorieux et difficiles des maîtres de Visoko... »Allons, ô temps, raconte...!«

1. Lenken Sie ihre Schritte von Škofja Loka aus auf die Straße, die längs des Flusses Poljanska Sora talwärts läuft, so wandern Sie an schönen freundlichen Dörfern vorbei und schreiten durch ein Tal, das allerseits von hohen waldbewachsenen Hügeln umgeben ist. Und in diesem Tal, nicht weit von Poljane in Visoko, steht zwischen Baumkronen verborgen ein einsamer Gutshof. Das grosse Gebäude, größer als das größte Bauernhaus und kleiner als das kleinste Schloß, steht heutigentags völlig verlassen da...

Einst war es jedoch hier ganz anders. Man lebte und starb; es gab viele frohe aber noch mehr trübselige Tage, glorreiche aber auch schwere Tage für die Herren von Visoko... »Du liebe Zeit, erzähle etwas davon...!«

2

3

2. Ko sem bil star dvanajst let, me je mati prvič peljala v mesto. Tiste dni je bila gorka moja želja, postati vojščak, in kar pogrelo me je, ko sem pri loškem trgovcu ugledal samokres z debelim, svetlo okovanim kopitom. »Kupite mi ga!« sem vzdihnil k materi. Položila mi je roko na ramo in odgovorila: »Kako ti ga naj kupim, ko bi morala zanj plačati cel, zlat in svetel, beneški cekin.«

3. Popoldne sva prišla z materjo iz Loke. Obstal sem pri kletnih vratih. Opazil sem, da so priprta; oče jih je pozabil zapahnuti. Švignil sem v mračni prostor. Na nepostlani postelji sem opazil velik črn zaboj. Na tleh pa: sklonil sem se in v roki mi je tičal rumen beneški cekin. Že sem v duhu stal pred loškim trgovcem, ko je nenadoma železna pest pagrabila mojo roko. Oče se je vrnil. »Krasti si hotel,« je zavpil in me potegnil iz kleti.

2. When I was twelve, my mother took me to town for the first time. In those days I had an ardent wish to become a soldier and I tingled with excitement when, in the town store, I caught sight of a musket with a thick, iron-wrought butt. »Do, buy it for me,« I whispered to my mother. She laid her hand on my shoulder and answered: »How can I buy it as I'd have to pay for it one gold and shiny Venetian ducat.«

3. My mother and I returned from Loka in the afternoon, I stopped at the door to the cellar. I noticed it was left ajar, my father had forgotten to bolt it, I slipped into the dim place. On the unmade bed I saw a big, black chest. And on the ground: I bent down and it was a yellow Venetian ducat that I had in my hand. I imagined myself standing before the shopkeeper in Loka, when, suddenly, an iron fist seized my hand. Father hand come back. »You wanted to steal,« he shouted drawing me out of the cellar.

2. Cuando tenía doce años, mi madre me llevó por vez primera a la ciu-

dad. En esos días ardían en mí, las ansias de ser soldado, y al ver en un almacén de Loka un revólver con un grueso, reluciente y cromado mango, temblé de emoción. »¡Cómprémelo!« rogué en un suspiro a mi madre. Apoyando su mano sobre mi hombro me contestó: »Cómo quieres que te lo compre, teniendo que pagar por él toda una reluciente moneda de oro?«

3. Por la tarde regresamos con mi madre de Loka. Me quedé parado junto a la puerta de la bodega. Observé que estaba entreabierta. Mi padre olvidó cerrarla. Me deslicé al oscuro lugar. Sobre la desarreglada cama observé un bulto negro. ¡Y lo que ví en el suelo! Me arrodillé y ya apretaba en la mano una amarilla moneda de oro. Ya me veía parado delante del comerciante de armas, cuando de pronto, una mano de hierro agarró la mía. Mi padre regresó. »¡Quisiste robar!« gritó y me sacó de la bodega.

*

2. Lorsque j'eus douze ans, ma mère m'emmena pour la première fois à la ville. En ces jours-là, mon ardent désir était de devenir soldat, et j'eus litté-

ralement chaud lorsque, chez un commerçant de Loka, j'aperçus un revolver avec une grosse crosse aux ferrures brillantes. »Achetez-le-moi!« dis-je à ma mère en poussant un soupir. Elle me posa la main sur l'épaule et répondit: »Comment pourrais-je te l'acheter, alors que je devrais payer pour lui une pièce d'or vénitienne reluisante toute entière.«

3. L'après-midi, je revins de Loka avec ma mère. Je m'arrêtai à la porte de la cave. Je remarquai qu'elle était entrebâllée; mon père avait oublié de la verrouiller. Je me glissai dans l'espace sombre. Sur le lit défait j'aperçus une grande caisse noire. Et à terre: je me penchai et dans ma main se trouvait une pièce d'or vénitienne jaune. Déjà en esprit je me tenais devant le commerçant de Loka, lorsque soudain une main de fer empoigna ma main. Mon père était rentré. »Tu voulais voler,« s'écria-t-il en me tirant hors de la cave.

*

2. Als ich zwölf Jahre alt war, führte mich die Mutter zum ersten Male in die Stadt. In jenen Tagen

hegte ich einen heißen Wunsch, Krieger zu werden und es wurde mir warm ums Herz, als ich bei einem Kaufmann in Loka eine Pistole mit glänzend beschlagenem Kolben erblickte. »Kaufen Sie sie mir!« sagte ich seufzend zur Mutter. Sie legte ihre Hand auf meine Schulter und gab zur Antwort: »Wie sollte ich sie dir kaufen, da ich dafür doch einen ganzen, goldenen und glänzenden, venezianischen Dukaten zahlen müßte.«

3. Nachmittag kamen wir mit der Mutter aus der Stadt heim. An der Kellertür blieb ich stehen. Ich bemerkte, daß sie nur zugelehnt war; der Vater hatte vergessen, den Riegel vorzuschieben. Ich huschte in den dämmerigen Raum. Da bemerkte ich auf dem noch nicht gebetteten Lager eine große schwarze Kiste. Und auf dem Fußboden: ich bückte mich und schon blieb in meiner Hand ein gelber venezianischer Dukaten stecken. Im Geiste stand ich bereits vor dem Kaufmann in Loka, da plötzlich eine eiserne Faust meine Hand erfaßte. Der Vater war zurückgekehrt. »Stehlen wolltest du!« schrie er auf und zog mich aus dem Keller.

SLOVENŠČINA ZA VAS

SLOVENE FOR YOU

Abeceda

A a, B b (be), C c (ce), Č č (če), D d (de), E e, F f (ef), G g (ge), H h (ha), I i, J j (je), K k (ka), L l (el), M m (em), N n (en), O o, P p (pe), R r (er), S s (es), Š š (še), T t (te), U u, V v (ve), Z z (ze), Ž ž (že).

Črke izgovarjamo večinoma kakor jih pišemo.

Samoglasniki:

a ata, mama, nam, vam, dan, banana, brat
e sem, je, cena, vreme, teta, sestra, pet
i mi, ti, iti, vidim, miš, pišem
o oko, ko, voda, pot, sonce, roka, doktor
u tu, usta, uho, suh, tuj, muha

Soglasniki:

b baba, berem, brat, soba, tebe, bled
c cena, mesec, žica, klic
č če, čas, čuj, čaj, čist, čakam, luč, peč
d da, dam, dete, denar, veda, red
f figa, fazan, fin
g gost, grem, glej, drugi
h hiša, hočem, hvala, duh, piham
j je, jaz, jajce, kaj
k kam, ko, kako, reka, rak
l lepa, lani, ljubim, ključ, prijatelj

Na koncu besede ali pred soglasnikom izgovarjamo l kot dvoustični u.

m mati, meso, mene, moj, vam, dam, rame
n ne, ni, noga, dan njiva, knjiga, njen
p papir, pipa, kapa, rep, plašč, plačam
r rad, riž, rejen, brada, pred, črn, par
s sin, sem, pas, stol, slab, sestra
š še, šola, vaš, ščetka

t ta, teta, tu, pot, vrt
v vam, vi, ves, vino, vlak, vrana

Na koncu besede ali pred soglasnikom izgovarjamo v kot u.

prav, vsi, avto, ovca

z zima, za, zopet, zlato, blizu, voz
ž žena, živ, režem, mož, jež

Alphabet

A a (a: car), B b, C c (ts: tsar), Č č (ch: church), D d, E e (e: egg), F f, G g (g: guard), H h, I i (i: sleep), J j (y: yeats), K k, L l, M m, N n, O o (o: order), P p, R r, S s, Š š (sh: show), T t, U u (u: spoon), V v, Z z (z: zest), Ž ž (zh: pleasure).

The letters are generally pronounced as they are written.

Vowels:

Consonants:

At the end of the word or before a consonant l is pronounced like w.

At the end of the word and before consonants v is pronounced w.

ESLOVENO PARA Vd.

Alfabeto:

A a, B b (be), C c (tse), Č č (che), D d (de), E e, F f (ef), G g (gue), H h (ja), I i, J j (ye), K k (ca), L l (el), M m (em), N n (en), O o, P p (pe), R r (er), S s (es), Š š (she), T t (te), U u, V v (ve), Z z (ze), Ž ž (zh; se pronuncia como la y o ll en Argentina).

Todas las letras se pronuncian generalmente como están escritas.

Vocales:

Consonantes:

La I final o puesta antes de una consonante se pronuncia como u similar a la w inglesa.

La v final o puesta antes de una consonante se pronuncia como u.

TRGOVSKO UVOZNO
IN IZVOZNO PODJETJE
Z ŽELEZNINO, TEHNIČNIM
IN GRADBENIM
MATERIALOM

Metalka

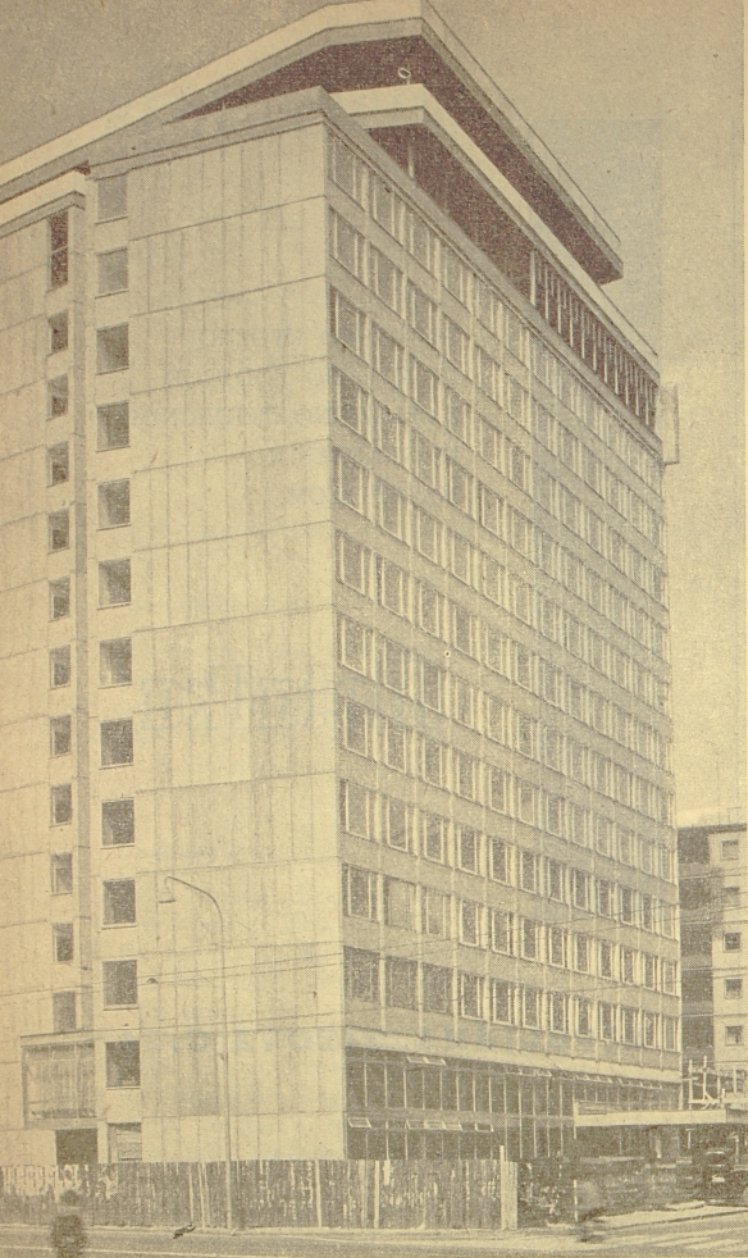
LJUBLJANA, TITOVA C. 24

*želi vsem našim izseljencem
srečno novo leto 1964*

Izdelki črne in barvne metalurgije, tehnični in kovinski pomožni materiali, stroji in rezervni deli, orodje, kovinska galanterija, oprema za industrijska podjetja

Svoja predstavnitva imamo:

v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, Novem Sadu, Skopju, Subotici in na Rijeki

Dragi rojaki!

Ob ponovnem obisku rodnih krajev se boste prav gotovo ustavili tudi v Ljubljani. Nekateri izmed vas bodo morda preživeli v glavnem mestu Slovenije celo ves čas svojega obiska v domovini.

Doslej vam je morda večasih le težko uspelo najti primerno prenočišče v Ljubljani. Vse tovrstne težave bodo odpadle z otvoritvijo hotela LEV v začetku leta 1964.

Novi hotel LEV v Ljubljani vam bo nudil popolno udobje in vse usluge, ki ste jih vajeni. S svojimi moderno opremljenimi prostori in vzorno postrežbo je hotel LEV prav gotovo na prvem mestu ne samo v SR Sloveniji, temveč tudi v SFR Jugoslaviji.

Hotel LEV je A kategorije in ima: 90 enoposteljnih sob s kopalnico oziroma prho, telefonom ter privatnim WC — 119 dvoposteljnih sob s kopalnico oziroma prho, telefonom ter privatnim WC — štiri apartmaje (televizor, radio, teleprinter, hladilnik, safe itd.) — centralno gretje — poslovne in klubske sobe — banketne, svečane in konferenčne dvorane — moderna kuhinja z domačimi in inozemskimi specialitetami — restavracija — terasa restavracije — dancing-bar s teraso — aperitiv bar — razgledna terasa — terasa za sončenje — menjalnica — informacijska služba — čitalnica — frizerski salon — parkirni prostor — podzemne garaže — lastni avtomobilski servis — manjša popravila — boksi za pse — hladilnica za divjačino.

Na strehi hotela LEV je pristajališče za helikopterje. Novo letališče v Brnikih, oddaljeno 25 km od Ljubljane, je opremljeno z najsodobnejšimi napravami za pristajanje.

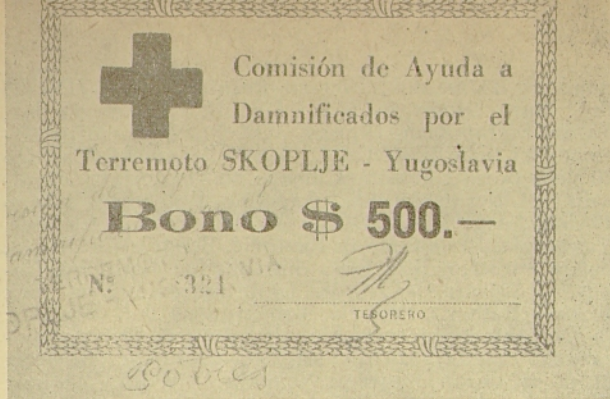
Za izpolnitev vaših želja bo skrbelo strokovno osebje, ki si bo prizadevalo ustvariti vzdušje pristne domačnosti med vašim bivanjem pri nas.

Prepričani smo, da se boste že ob prvem obisku počutili kot doma in se vedno znova vračali k nam. Pred obiskom nam pišite ali se oglasite kar v naši recepciji, kjer vas bomo vselej pristrčno sprejeli.

Dobrodošli!

HOTEL LEV LJUBLJANA

Naši ljudje po vsem svetu zbirajo prispevke za obnovo

V novembrski številki Rodne grude smo že poročali, da je Slovenska izseljenska matica prejela od glavnega odbora Slovenske narodne podporne jednote iz Chicaga nakazilo za 10.000 dolarjev — prispevek glavnega odbora SNPJ ter društev in članov te organizacije za obnovo Skopja. V spremnem pismu je glavni predsednik velike slovenske organizacije Josip Culkar sporočil, da z zbiranjem prispevkov nadaljujejo. Naknadno pa smo prejeli pismo upravnika Prosvete, glasila SNPJ, rojaka Milana Medveščka, ki je sporočil, da Jednota zelo uspešno nadaljuje zbiranje prispevkov za Skopje in bodo kmalu zbrali nadaljnjih 5000 dolarjev in nakazilo poslali matici.

Slovenska dobrodelna zveza v Clevelandu je na svoji seji odobrila za pomoč Skopju 500 dolarjev.

V Rodni grudi november 1963 na str. 334 smo poročali, da nam je rojakinja *Rose Marolt iz Sudbury, Ontario v Kanadi* poslala ček za 104 kanadske dolarje. To vsoto je Rose Maroltova zbrala med rojaki v Sudburyju in okolici za prizadete v Skopju. Danes navajamo posamezne darovalce v tej zbirki:

Rose Marolt 5 dol., Vud Rovanšek 5 dol., M. Vukšič 1 dol., Frank Stopar 2 dol., Frank Somrak 1 dol., John Bosnar 5 dol., John Žičkar 2 dol., Ive Gorše 1 dol., Ive Lukežič 2 dol., John Nosan 1 dol., Martin Turčin 1 dol., Matija Zajc 5 dol., Rudi Faganelli 1 dol., Tony Strumbel 2 dol., Joe Gerden 5 dol., Louis Gačnik 10 dol., Ivan Pecman 2 dol., Tom Bartaković 1 dol., Louis Ruperšič 5 dol., Louis Debelak 2 dol., Joe Gorc 2 dol., Louis Saje 10 dol., Ela Vukić 2 dol., Ivan Martinal 1 dol., Valter Garbas 2 dol., Frank Tanko 2 dol., Frances Lovšin 1 dol., Rose Lesar 1 dol., I. Zimmer 1 dol., John Gliha 1 dol., Joe Gorenc 1 dol., John Kranjc 2 dol., Anton Kranjc 2 dol., Frank Steklasa 2 dol., Lojzka Stariha 1 dol., Anton Končan 1 dol., Tony Sebelak 2 dol., Ferdinand Dim 5 dol., Leopold Korošec 1 dol., Joe Otavnik 2 dol., Joe Gliebe 1 dol., Karl Albiani 2 dol.

Rojaka *Josip Hatz in Albert Zuppin iz Köpunga na Švedskem* sta nam sporočila, da je bila

na naslov Slovenske izseljenske matice odposlana vsota 530 švedskih kron, ki so jih prispevali jugoslovanski rojaki iz Köpunga za obnovo Skopja. V pismu pravi rojak Hatz: »Boleče smo občutili katastrofo, ki je prizadela mesto Skopje in njegove ljudi. Čeprav smo nekdanj zapustili svojo deželo in se oddaljili daleč od nje, je nismo pozabili in je nikoli ne bomo. Kakor vsi drugi izseljenci, smo tudi mi zbrali nekaj denarja za pomoč Skopju. K zbirki so prispevali:

Josip Hatz 70 kron, Žilko Stojilković 20 kron, Ivan Detiček 20 kron, Sreten Kalabić 50 kron, Milivoj Cenić 20 kron, Jože Rebernik 20 kron, Alojz Meglič 10 kron, Hasan Hadžić 50 kron, Ivan Vrbanc 50 kron, Djuro Milinović 20 kron, Alojz Pusaven 10 kron, Miča Milovanović 20 kron, Franjo Buroć 50 kron, Jože Videmšek 10 kron, Jožef Svagan 10 kron, Janko Draždob 50 kron, Sveta Valčič 20 kron, Jozef Kreho 20 kron, Radoslav Miladinović 20 kron, Stanko Korošec 10 kron in Albert Zuppin 20 kron.

Naročnik *Rodne grude Josip Adamich iz Euclida, Ohio*, je poslal v naše uredništvo 10 dolarjev za obnovo Skopja. V pismu piše, da so ga pretresle slike iz porušenega Skopja, ki so bile objavljene v Rodni grudi. Naročnik Paul Barbusse iz Los Angelesa je poslal v isti namen 1 dolar, naročnik Božidar Cesar iz Stuttgarta 20 DM, naročnik Nikolaj Breje iz Tarvisia v Italiji, kjer živi že 52 let, je pa poslal 1000 lir. Vsa nakazila so odposlali centralnemu zbirnemu centru in matica se darovalcem iskreno zahvaljuje.

Naročnik Vlado Jegrišnik iz Dandenonga, Vic. v Avstraliji, je poslal matici za Skopje 5 Lstg. Naročnik Edi Lenič iz Montigni en Ostrevant, Francija, pa nas je obvestil, da je zbral med rojaki v tamkajšnji naselbini 240 frs in vsoto nakazal jugoslovanskemu pošlaništvu v Parizu. Tajnik Prvega slovenskega prekmurskega društva v Montevideu, Adalbert Benko, poroča, da je društvo zbralo in odposlalo Narodni banki v Beograd za Skopje 748.57 ameriških dolarjev, Jugoslovansko združenje »Bratstvo« iz Montevidea pa nas je s pismom z dne 3. decembra obvestilo, da pripravljajo svojo šesto pošiljko za pomoč Skopju. Zbranih imajo že 400 dolarjev. Doslej so skupno odposlali že 2535 dolarjev. Ko bodo prejeli vse nabiralne pole, so prepričani, da bodo prispevki dosegli skupno vsoto 3000 dolarjev, ali dva milijona 250.000 dinarjev.

Izseljenska matica SR Makedonije je prejela pismo jugoslovanskega konzulata iz *Rosaria v Argentini*, ki ga v izvlečku objavljamo.

»Po izseljenski matici Srbije v Beogradu smo vam in vsemu makedonskemu ljudstvu ob neusmiljeni nesreči, ki je prizadela vašo lepo prestolnico, sporočili izraze sožalja in bolečine vseh izseljencev v Rosariu in okolici.

Naša naselbina se je takoj lotila dela. V okviru tukajšnjega jugoslovanskega društva »Centro Yugoslavo« smo izvedli zbiralno akcijo, ki je imela skromnejši gmotni, a izredno velik moral-

ni uspeh. Ta je bil viden zlasti v veliki solidarnosti rojakov in naših prijateljev. Od zbrane gotovine smo osrednjemu odboru za pomoč prizadetim na poseben račun jugoslovanske narodne banke v Beogradu 14. avgusta nakazali 200 ameriških dolarjev, 4. oktobra pa nadaljnjih 400 ameriških dolarjev.

Tudi tukajšnja *podružnica argentinskega Rdečega križa* je pokazala veliko razumevanje za katastrofo v Skopju. Z njenim sodelovanjem so pod imenom in okriljem Rdečega križa naši izseljenci, predvsem naše žene, zbirale prispevke po ulicah in javnih lokalih. Na ta način so zbrali še 250 ameriških dolarjev. Poleg gotovine pa so zbrali tudi mnogo obleke, obutve, konserviranih živil, zdravil itd. Vse to so v petih zavojih pod naslovom argentinskega Rdečega križa odposlali z jugoslovansko ladjo Rdečemu križu v Jugoslavijo.

Z zbiranjem nadaljujejo; ko bodo spet zbrali določeno vsoto, jo bodo odposlali na zgoraj omenjeni zbirni center v Jugoslavijo. S to skromno denarno pomočjo ne bo mogoče utešiti bolečine in kriti materialnih potreb prizadetih. Zato delimo vaše mnenje, da bi se prispevki izseljencev — kakor ste omenili tovarišem v Buenos Airesu — porabili za gradnjo nove šole ali bolnišnice v Skopju — kot iskren dokaz našega sočustvovanja do nesrečnih Skopjancev.

Konzul SFRJ
Branko Rubeša

Na centralni zbirni center v Beogradu so do 11. novembra poslali prispevke za obnovo Skopja naslednji rojaki:

Aleksander Ilić, New York 10 dol., Dragiša Janković, Bogota, D. E. Colombia 20 dol., Dragoljub Sanojević, Chicago 25 dol., Milica Banac, Zeneva 2000 dol., Vasa Hadži Pavlović, Meenchengladbach, 50 DM, dr. Dušan Radonjić, Buenos Aires, Argent. 1000 dol., Stevan Brezjak, New Jersey, ZDA 20 dol., Mr. John Cvejanovich, Chicago, ZDA 100 dol., Zlatko Baloković, Hillside Camden Maine 205 dol., Vladimir Ilievski, Worcester 4 dol., Rusomir Ilich, Worcester, Mass. 2 dol., Gilbert Lazić, Hamilton, Ontario, Canada 20 dol., družina Vucković in Schnepf, Burladingen, Nemčija 10 dol., Maksim Pecelj, San Francisco 200 dol., Anton Dimitrov, Washington, Brenx 3000 dol., R. Sredojević in M. Acenijević, Hannover 49, 50 DM, R. Sarčić, Avstralija Lstg 80, skupine Jugoslovancev iz Pretorije 131 dol., Ljubomir Stisović, Cleveland 50 dol., Velizar Gačić s skupino izseljencev Lstg 99,59, Andrej Ivanich, Brooklyn N. Y. 100 dol., Rastko I. Mamizić, Newark Del. 5 dol., Milica Ebenspanger, New York 10 dol., Josip Fjorentin, New York 25 dol., Marian Swieca, New York 2 dol., Milan in Lina Solar, New York 10 dol., Philip Markovich, New York 10 dol., Stevan Verstakov, Ozone 40 dol. in Mustafa Suko A. Sehbajrakterević 15,94 Lstg, Rade Dragutinović, Manchester 47,50 Lstg, Franjo Ivanac, Miranda-Venezuela 50 dol., Nedeljko Milosavljević, Chicago, ZDA 14 dol., Branko Kivačević in Mr. Milomir Zunić, Osbone, Avstralija 10 dol., Evdokia Dimitroff, New York, 10 dol., Nikola in Hyfanny S. Pavelić, Spencerwood, Sedney, 350 dol., Blagoje Terek, New York 15 dol., M. R. Savić, Lu-

xemburg 137,80 dol., Vincent Pešut, Corona, ZDA 25 dol., Maro Dimov in Spase Dimoff, Chicago 50 dol., Yakim Stefanovich, Illinois, ZDA 50 dol., Serafin Avramovski, Chicago 20 dol., Spaso Petrovski, Chicago 20 dol., Boris Chrisoff, Chicago 10 dol., Alexa Basalcaliev, Chicago 15 dol., Angeline Kotchou, Chicago 15 dol., Lazar Milin »DOM« Av. Las Palmas, Caracas, Venezuela, 50 dol., Milan Pavlović, Beograd 18.750 din, Sofija Vinicijo, Rim 5.988 din, Bogdan Radojčić, Hannover 3.750 din, Milivoj K. Ljubisavljević, New York 10 dol., Ratomir Popović, Brocklyn 10 dol., Svetozar in Dorothy Pribičević, Flushing 50 dol., Djordje Lazarević, Nemčija 20.625 din, Stevan Kostić, Nemčija 21.188 din, Franjo Jurčer, Nemčija 1.875 din, Vladimir Petrović, Greenwich 50 dol., Aspasia Stojanova, Worcester, Mass. 4 dol., Rose Goodove, New York 10 dol., Milan Draškovišch, Wilmington, Californija, ZDA 600 dol., Vladimir Šošterič, Canada 15 dol., Mita Perić, Bad Tolz 74 dol., Kiro Petkovski, Chicago 5 dol., Ž. Ristić, Nes Santh Wales 8 Lstg, Dušanka Kušević, jug. študent 5 dol., Marija Vojvodić, Riverdale, New York 10 dol., Vladimir Vojvodić, New York 10 dol., Nikola Vrančić, New York 20 dol., dr. Boris Dadić, New York 20 dol., Stojan Pribičević, New York 50 dol., dr. Ognjana Omčikusa, Worcester, Mass. 5 dol., Vukić Kuljeić, Buenos Aires 100 dol., Viden Filipović, ZDA 10 dol., Aleksander Perišić, Scotland 363,223 din.

Odbor za pomoč Skopju, ki združuje Američane jugoslovanskega porekla v New Yorku, je organiziral posebno prireditelstvo za Skopje in zbral na njej 1700 dolarjev. Na tej prireditvi so zavrteli tudi več filmov o Makedoniji in Skopju.

Iz Jedinstva z dne 15. novembra povzemamo rezultate zbranih prispevkov na področju Kanade. Akcija je dosegla prav lep uspeh in dokazala toplo povezanost jugoslovanskih izseljencev, ki žive v Kanadi, do svoje rojstne domovine. Zaradi pomanjkanja prostora žal ne moremo objaviti imen posameznih darovalcev in bomo navedli le tiste, ki so prispevke zbirali. V Vancouveru B. C. so zbrali: Marko A. Sertić 136 kanad. dolarjev, Lazo Menicanin 155 k. dolarjev, Mile Stanich 149 k. dolarjev, Stipe Starcevič 20 k. dolarjev, Steve Cvitkovich 11 k. dolarjev, dr. V. Sovilj 15 k. dolarjev, John Pribanich 75 k. dolarjev.

V Branfordu, Ont. je zbral D. Rukavina 177 k. dolarjev. V Torontu so zbrali: Bogoljub Stevanov 236 k. dolarjev, Vojo Rasovich 21 dolarjev, Nikola Pavelich 60 dolarjev, Marijan Kružič 15 dolarjev, Boško Milutinović 25 dolarjev, Joe Šerjak 62 dolarjev, Matew Ozvatic 60 dolarjev, Joe Sucich 25 dolarjev, Branko Mihić 54,49 dolarja, I. Štimac 46 dolarjev, Združenje kanadskih Jugoslovancev 50 dolarjev, Leposava Rajnovich 146,50 dolarja.

V Sudburyju je podružnica Hrvatske bratske zajednice št. 793 prispevala 100 dolarjev, njeni člani Tasja Šembrak, Darko Šembrek, Steve Primorac, George Bulat in Peter Samardžić pa so zbrali še 431 dolarjev.

Kanadsko-jugoslovansko kulturno združenje »Bratstvo in enotnost« je na proslavi dneva republike v Torontu zbralo 250 dolarjev.

Iz Wellanda, Ontario, pa je unija delavcev električnih podjetij poslala 25 dolarjev.

*Od kod
smo
doma...*

Metlika

(Foto: P. Romanič)

Lašče nad Dvorom v Suhi krajini

(Foto: P. Romanič)

Kostanjeviška panorama

(Foto: P. Romanič)

**LJUBLJANA
PRED NEKAJ LETI**
foto: Vlastja

**VESELI MOTIV
IZ BELE LJUBLJANE**
foto: Agnič

